

Ungdomsliv i den opdelte by

Speciale af Marie Hargaard Mikkelsen

*- Kvalitativt studie af stedshåndtering og territorial stigmatisering
blandt etniske minoritetsdrenge i Vangkvarteret.*

Jeg vil gerne takke alle dem, som har været behjælpelige i udformningen af dette speciale. Først og fremmest vil jeg takke de unge, som har haft lyst til at dele deres tanker om det sted, de er opvokset. Derudover vil jeg takke alle de boligsociale medarbejdere, klubmedarbejdere og andre lokale aktører, som har inviteret mig ind i det daglige liv i Vangkvarteret. Jeg vil også takke min vejleder Kristian Nagel Delica for nogle spændende samtaler og for at være en god støtte i en besynderlig tid. Til sidst vil jeg takke min søde kæreste Emil, der som altid har hjulpet med teknologisk snilde.

Specialeafhandling i Plan, By og Proces og Social Videnskab ved Roskilde Universitet

Studienr.: 55574

September 2020

Antal tegn: 162.719

Antal normalsider: 68

Vejleder: Kristian Nagel Delica

Abstract

The intention of this thesis is to explore the local youth life in Vangkvarteret, which is a residential area in Holbæk categorized as a ghetto. A key interest is to investigate how young people relate to the place they grew up compared to the outside world's negative perception of the neighbourhood. The thesis is based on Wacquant's comparative urban sociology, which constitutes the overall theoretical framework of the paper. In this context, the project has a focus on the concept of territorial stigma, which describes how marginalized residential areas are devalued not only by the outside world but also by the residents themselves. In order to capture the young people's experiences and ways of dealing with the stigma, the thesis adds theoretical perspectives on place and identity, which aims to create a more in-depth knowledge of the phenomenon.

The thesis consists of five site specific narratives, which aim to encapsulate the young people's *place management* in between internal place identification and external discredit. Various theoretical and empirical experiences, including own observations in the field, are used for the analysis of the narratives. This has led to a microanalytical research approach where everyday life is of more interest than the structural level.

Although the young people show signs of both individual and collective response to the stigma and have positive attachment to the area, the analysis identifies a consistent attention to the external gaze, which plays a dominant role in the young people's perception of and construction of the place.

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1	Introduktion	6
	Indledning	7
	Problemfelt	8
	Den opdelte by	9
	Ungdomsliv i forsømte boligområder	11
	Stedets betydning	12
	Et indefraperspektiv	13
	En beskrivelse af stedet	16
Kapitel 2	Metodisk tilgang	19
	Videnskabsteoretiske overvejelser	20
	Etnografisk feltarbejde	22
	Adgang til felten	24
	Undersøgelsesteknikker	24
	Deltagerobservation	25
	Livsverdensinterview	26
	Etiske overvejelser	28
	Analysestrategi	29
	Præsentation af informanter	31

Kapitel 3	Teoretisk ramme	32
	Territorial stigmatisering	33
	Produktion af stigma	34
	Stigmahåndtering	35
	Sted	36
	Stedstilknytning	37
	Identifikation	38
	En indre-ydre dialektik	39
	Nominel og faktisk identifikation	40
Kapitel 4	De unges levede erfaringer	41
	Indledning	42
	Klubben som social arena	42
	i. "De svage må finde sammen for at være stærke"	46
	ii. "Vi er ligeglade"	52
	iii. "Et normalt sted at bo"	57
	iv. "Det er som om, du kommer i himlen eller sådan noget"	62
	v. "Man føler sig hård type"	68
Kapitel 5	Konklusion	74
Kapitel 6	Litteraturliste	78

Kapitel 1
Introduktion

Indledning

I syv måneder har Vangkvarteret fungeret som mit andet hjem. Jeg har observeret og deltaget i hverdagens tidsrumlige rytmer, interaktionsformer og fællesskaber på tværs af aldersgrupper, men med ungdommen som forskningsobjekt. I hele perioden har jeg været ansat i den boligsociale helhedsplan, som er et samarbejde mellem boligforeningen og kommunen, der har til formål at styrke den sociale infrastruktur i boligområdet.¹

I begyndelsen af projektførelsen var det min hensigt at udforske den ungdom, som synes at stå uden for det samfundsmæssige fællesskab. Derfor søgte jeg de første måneder at komme i dialog med den ældre ungegeneration over 18 år, hvoraf nogle lever et liv uden institutionel tilknytning. En del af denne ungegruppe kan siges at have en meget fremtrædende rolle i det fysiske miljø, da de ofte hænger ud i større grupper på boligområdets fællesarealer. Når de unge er fyldt 18 år kan de ikke længere benytte sig af det lokale klubtilbud, hvorfor de i højere grad anvender offentlige og mere alternative byrum som opholdssted.

Gennem et længerevarende feltarbejde formåede jeg at danne en relation til flere af disse unge, som samtidig synes at blive ekskluderet mere og mere fra samfundet. Flere af de unge, som jeg kom i tale med, kan siges at befinde sig i et konfliktfyldt rum, idet de praktiserer en gadeorienteret livsstil, der indeholder både kriminalitet og misbrug.

---

¹ I Vangkvarteret har jeg været i studiepraktik og derefter ansat som studentemedhjælper. Som en del af mit praktikforløb har jeg udarbejdet en praktikrapport, som vil blive henvist til i specialet.

En maskulin gadekultur, der på den ene side kan belyses gennem den sociale, klasse-mæssige position, som marginaliserede unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund indtager og de dertilhørende oplevelser af stigmatisering og fremmedgørelse, og på den anden side de mere stedsbundne, kulturelle forhold, der placerer sig inden for boligområdets lokale kontekst (Jensen et al. 2019).

Med tiden erfarede jeg vanskeligheden ved det felt, jeg bevægede mig i. De unges brug af interne gadelogikker og omskiftelige narrativer udfordrede opbyggelsen af tillid og derudover blev interaktionen afbrudt af en række udefrakommende påvirkninger, som havde indvirkning på de unges adfærd. Endvidere blev jeg selv fanget i en dobbeltrolle mellem at være boligsocial medarbejder og etnografisk observatør.

Grundet gadelivet og de unges omskiftelighed valgte jeg efterhånden at fokusere mit blik på fortællingerne, der går på tværs af de beboere, som jeg har været i dialog med. Et fællestræk for mine samtaler er beboernes oplevelse af det stigma, der er påhæftet deres boligområde, som står i stærk kontrast til den stolthed og fællesskabsfølelse, der ligeledes kan observeres i boligområdet. Et stigma, som beboerne konfronteres med i situationsbestemte møder og som bliver en del af deres fortælling uanset måden, hvorpå de søger at håndtere det. Hvad enten det er ved at internalisere, distancere, aflede, omvende eller forstærke stigmaet.

I takt med at relationen til den ældre og mere udsatte ungegruppe blev udfordret, valgte jeg i stedet at afsøge det boligmæssige stigma i relation til unge, der lader til at have indflydelse uanset alder, køn og social status. Særligt den yngre ungegeneration, der befinder sig i overgangen fra barn til voksen, hvor stedsbaseret tilhørighed påtænkes at have betydning for den enkeltes mulighedsrum og identitetsdannelse. Derfor tilbragte jeg den sidste tid af mit feltforløb i den lokale ungdomsklub og rettede blikket mod unge i alderen 14-18 år, hvoraf størstedelen er etniske minoriteter. Dette betyder imidlertid ikke, at mine oplevelser og erfaringer med den ældre ungegeneration ikke vil blive inddraget som refleksionselement, men at de konkrete fortællinger vil tage afsæt i de unge, som fortsat er tilknyttet skole, ungdomsklub og andre etablerede hverdagsaktiviteter.

I Vangkvarteret har jeg følt mig som en integreret del af det levede liv og har fået en betydelig indsigt i den lokale kompleksitet, som udfolder sig i boligområdet. Derudover et dybdegående indblik i, hvad det vil sige at have tæt nabokontakt, at bo med ligesindede medborgere, men samtidig i et univers af mangfoldighed, at have en boligsocial indsats, hvor døren altid er åben og at dele en skæbnsvanger fortælling, som i høj grad konstrueres af omverdenen, hvilket er motivationen for nærværende undersøgelse.

Problemfelt

“Jeg står af bus 501A i yderkanten af Holbæk centrum. Jeg vender mig om og ser et boligkvarter, der ved første øjekast fremtræder almindeligt, men en anelse afskærmet grundet den ydre beplantning ud mod vejen. Hvide boligblokke med røde felter på den ene side og gråsorte boligblokke med hvide felter på den anden. Jeg bevæger mig længere ind i boligområdet og bemærker de grønne arealer mellem bygningerne, der fremstår rolige og velholdte. Efter lidt tid kan jeg ane et springvand i baggrunden, som gemmer sig bag en mere moderne, hvid bygning. Jeg bevæger mig om bag den hvide bygning og kan nu fornemme, at jeg træder ind i boligområdets kerne. Solen skinner og der er børn, som løber rundt, mens modrene sidder på iagttager. Jeg glædes over, at det er her, jeg skal være de næste mange måneder” (Bilag 1: Feltnotat).

Steder forstås subjektivt og ofte intuitivt ved brug af forskellige perceptioner, erfaringer og sammenligninger, som er forankret i vores personlige oplevelser (Pedersen, 2018). Disse oplevelser kan være baseret på en lang række af minder, bøger, film, politiske debatter, medierepræsentationer, reklamekampagner osv. Fælles for disse oplevelser er, at de bidrager til at forme bestemte billeder i vores bevidsthed. Særligt medierne og politikernes fremstillinger synes i denne sammenhæng at influere den måde, hvorpå vi anskuer virkeligheden, herunder bestemte boligområder, i skabelsen af offentlige diskurser (ibid.).

Vangkvarteret er et alment boligbyggeri i Holbæk, der præsenterer sig som et grønt og roligt område, hvor der er plads til leg og aktiviteter. Imidlertid er det ikke den opfattelse, som dominerer i

offentligheden. Selvom Vangkarveret i stigende grad møder lokal opbakning, eksisterer der fortsat bestemte forestillinger og fordomme, der synes at have rødder i fortidige begivenheder og politiske fremstillinger. Vangkarveret har siden 2010 figureret på Regeringens ghettoliste og bliver i dag kategoriseret som en 'hård ghetto', da boligområdet har opfyldt ghettokriterierne i mere end 4 år (BL, 2018: 32). Derudover har Vangkarveret fået en del opmærksomhed i det lokale mediebillede, som uanset hensigt medbringer et syn på området som værende "problematisk". Ghattobetegnelsen fylder hos mange beboere, som virker uforstående over for den negative stempning, der synes at overskygge boligområdets mange kvaliteter. Stempningen afføder imidlertid ikke kun frustration og fortvivlelse, men også en samhørighed, der binder boligområdet sammen:

"(...) Når vi fortæller om, at vi er på denne her "hårde ghettoliste", bliver mange af beboerne stødt over det, da de synes, at den fortælling, der er i samfundet og blandt politikerne, ikke stemmer overens med den, som er i Vangkarveret. De synes, at det er uretfærdigt, at de får det stempel. Når det så er sagt, er jeg heller ikke sikker på, at det altid er så skidt, fordi jeg kan også mærke, at folk står tættere sammen" (Bilag 2: Boligsocial projektleder)

I kraft af min egen position som ung, og gennem min løbende kontakt med unge i Vangkarveret, har jeg været nysgerrig på, hvordan det er at vokse op et sted, der ofte præsenteres negativt og sættes i kontrast til det resterende samfund, men som samtidig synes at være præget af en unik fællesskabsfølelse. Hvordan influerer disse forhold hinanden, og hvilken

betydning har denne umiddelbare tilstand af dobbelthed for de unges fortælling om og tilknytning til stedet?

Den opdelte by

Vangkarveret er et typisk eksempel på, hvordan byens dualisering manifesterer sig i det urbane landskab, hvor etnisk og socioøkonomisk koncentration placerer sig i almene boligområder i yderkanten af større byer (Larsen & Andersen, 2011). Koncentrationen af marginaliserede borgere inden for bestemte geografiske områder er ikke noget nyt fænomen, men har i løbet af de sidste 20-30 år fået en stigende boligpolitisk og forskningsmæssig opmærksomhed (ibid.). Grundet boligområdernes forfald, herunder mangel på vækst og velstand, har vi siden midt 1980'erne været vidne til en lang række områdebaserede indsatser, der har forsøgt at komme de "problemramte boligområder" til livs (Christensen, 2013).

Det seneste tiltag på området er den omdiskuterede 'ghettopakke', som blev vedtaget i 2018 af den tidligere VLAK-regering: *"Ét Danmark uden parallelsamfund - ingen ghettoer i 2030"* (Regeringen, 2018). En omfattende boligpolitisk strategi, som har til formål at afmontere de såkaldte ghettoområder gennem radikale fysiske omdannelser og gennem særlige juridiske tiltag, der kun gør sig gældende i de kategoriserede områder (Regeringen, 2018). Daværende statsminister, Lars Løkke Rasmussen, udtrykte regeringens politiske bekymring i sin årlige nytårstale, der indikerede måden, hvorpå samfundet nu skulle indrettes:

“Der er mange solstrålehistorier. Men netop i solen står skyggerne skarpest frem. Og vi skal se det hele. Se virkeligheden, som den er. Derfor må vi droppe illusionen om, at parallelsamfund og ghettoer nok skal forsvinde, hvis vi bare giver tid. Det gør de ikke. (...) Jeg oplever, at danske regler, love og normer kommer til kort i områder, der ikke er danske i deres værdier. (...) Vi skal lukke hullerne i Danmarkskortet og genskabe de blandede kvarterer, hvor vi møder hinanden på kryds og tværs” (Statsministeriet, 2018).

Siden ghettobegrebets ankomst i den offentlige, politiske debat har en lang række forskere været ude med kritik, idet stempelingen kan have negative konsekvenser for de mennesker, der er bosat i disse boligområder. Én af de forskere, der står i spidsen for denne kritik, er den franske bysociolog Loïc Wacquant, som har forsket i urban marginalisering siden 1980'erne (Wacquant, 2013). I bogen: *”Byens udstødte. En komparativ sociologi om avanceret marginalisering”* beskriver Wacquant forskelle og ligheder på tværs af USA og Frankrig med ønsket om at nuancere den internationale ghettodebat og heraf stille spørgsmålstejn ved “amerikaniseringen” af den europæiske fattigdom (Wacquant, 2013: 141). Forskellene på tværs af de amerikanske ghettoer og franske *banlieue*'er er mange, men fælles for boligområderne er det svære stigma, der synes at forfølge mennesker på bunden af det sociorumlige hierarki, og som ligeledes kan identificeres i en skandinavisk kontekst (Wacquant, 2013: 151, 241f, Sernhede 2011, Jensen & Christensen, 2012, Rosten, 2017, Ditlevsen, 2019). En territorial stigmatisering, som er blevet intensiveret siden 1990'erne på baggrund af en “moralsk panik”, der har spredt sig rundt omkring i Europa og som har skabt grobund for den udbredte ghettodiskurs (Wacquant, 2013: 175).

Indeværende speciale ønsker at anvende Wacquants urbane, komparative sociologi som overordnet forståelsesramme og heraf dykke ned i fænomenet territorial stigmatisering i relation til unge i Vangkvarteret. Ungdommen udgør i denne sammenhæng en særlig interessant målgruppe med hensyn til at afsøge den symbolske dimension af urban marginalisering, da ghettostemplet har præget størstedelen af deres opvækst.

Ungdomsliv i forsømte boligområder

Ungdommen er ofte demografisk overrepræsenteret i sociale boligbyggerier og kan siges at have en særlig relation til deres boligområde grundet deres tætte naboskabsrelationer og intensive brug af byrummet (Van der Burgt, 2016). Samtidig er ungdommen i disse boligområder en udskældt social kategori, idet problematiseringen af forsømte boligområder ofte indeholder en fortælling om unge, der skaber utryghed og usikkerhed i det offentlige rum (Kate, 2018: 1226, Wacquant, 2013: 192). Denne fortælling er ofte tilknyttet unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund, som i lyset af ghettoisering, bandekonflikter og terrortrusler bliver karakteriseret som potentielle "ballademagere" og "trusler mod den offentlige orden" (Soei, 2011, Jensen, 2007, Hviid, 2007):

"I mediernes verden er kategorien "ungdom" nærmest blevet synonym med de unge mænd, der er ved at udvikle eller slutte sig til forskellige former for fællesskaber og subkulturer og udgør aldrig en udtørret kilde til indignation i den ældre generation" (Sernhede, 2007: 22).

Unge mænd med etnisk minoritetsbaggrund kan betragtes som aktive medskabere af stedets fortælling og som særlig udsatte for den stigmatisering, der er pålagt disse boligområder. Flere studier har beskæftiget sig med unge mænd i forsømte boligområder og understreger i denne sammenhæng betydningen af køn, klasse, etnicitet og bostedsadresse, idet mange oplever forskellige former for eksklusion og marginalisering i

majoritetssamfundet som følge af deres sociale position (Jensen, 2007, Sernhede, 2007, Hviid, 2007, Hjarnø 1997, Mørck, 1999, Soei, 2011).

Kultursociolog Sune Qvotrup Jensen undersøger i sin phd-afhandling forholdet mellem unge mænd og etnisk/racial andenhed i konteksten af stigmatiserede boligområder (Jensen, 2007). Hertil beskriver Jensen, hvordan samfundets andengørelse og patologiserende blik, eksempelvis kriminaliseringen af "unge indvandrermand", skaber grobund for subkulturelle modstrategier blandt hans informanter i en søgen efter alternative anerkendelsesformer (ibid.: 12f). Ifølge Jensen søger de unge at fremhæve positive kvaliteter ved en ellers negativ, stigmatiseret position gennem udspilningen af en ekspressiv maskulinitet, men risikerer i stedet at forstærke offentlighedens stereotype forestillinger og dermed underbygge deres egen marginalisering (Jensen, 2007: 288fff). I denne sammenhæng beskriver sociologen Ove Sernhede, hvordan unge mænd i stigmatiserede områder ofte tillægger hjemstedet en symbolsk betydning som modsvar på den sociale udstødelse, hvilket kommer til udtryk gennem en slags "bydelsnationalisme" (Sernhede, 2007). De unge føler sig ikke hjemme i majoritetssamfundet og dermed bliver boligområdet en afgørende identitets- og tryghedsfaktor i de unges liv, hvor de unge kan genvinde status og kontrol ved at etablere positive handlingsrum (Sernhede, 2007: 29).

Stedets betydning

“The essence of place lies in the largely unselfconscious intentionality that defines places as profound centres of human existence. There is for virtually everyone a deep association with and consciousness of the places where we were born and grew up, where we live now, or where we have had particularly moving experiences. This association seems to constitute a virtual source of both individual and cultural identity and security, a point of departure from which we orient ourselves in the world” (Relph, 1976: 43)

Selvom vi lever i et moderne, højteknologisk samfund, hvor mobilitet har fortsat øget betydning, er tilknytningen til steder et eksistentielt behov i menneskers liv, som afhænger af vores konkrete relation og forventning til stedet (Relph, 1976). Steder kan skabe dybe rødder for mennesket, hvorved man kan opnå et tilhørsforhold og heraf skabe mening i hverdagslivet, men hvordan ser tilværelsen ud, hvis denne meningsskabende proces forstyrres af eksterne forestillinger, som taler imod de subjektive erfaringer?

I et forskningsstudie af norske minoritetsunge i Groruddalen beskriver socialantropolog Monika Grønli Rosten, hvordan misforholdet mellem ekstern miskreditering og intern stedsidentifikation har indvirkning på de unges identitet og tilhørsforhold (Rosten, 2017: 59). Hertil observerer hun en mere alternativ stedshåndtering blandt unge minoritetsmænd, som kan have negative konsekvenser, idet de bekræfter, overdriver eller leger med de fordomme, der tilknyttet “den farlige indvandrerghetto” (Rosten, 2017: 59). Selvom der, ifølge Rosten, ikke er tale om en konstant og kropslig indlejret virkelighedsopfattelse, men en mere situationsafhængig stedshåndtering, overtager de unge ukritisk andres

beskrivelser og gør dem til sine egne, hvilket kan have indflydelse på, hvordan omverdenen betragter de unge, men ligeledes, hvordan de unge betragter sig selv (Rosten, 2017: 19).

Imidlertid observerer Rosten også andre håndteringsmåder blandt de unge, som varierer mellem: “*omdømme-byggere og ballademagere, giraffer og ulve - mellem dem, som løfter stedet op og dem som trækker det ned i sølet*” (Rosten, 2017: 66). Derfor advokerer Rosten for en mikroanalytisk forskningstilgang, som har til formål at indfange kompleksiteten i den måde, de unge producerer og håndterer det rumlige stigma i praksis (ibid.: 56f).

Et indefraperspektiv

I tråd med ovenstående perspektiv ønsker indeværende speciale at dykke ned i de levede erfaringer og heraf undersøge samspillet mellem eksterne og interne faktorer, mellem offentlig stigmatisering og interne stedsforhold. Dette er med henblik på at opnå en dybere forståelse af fænomenet territorial stigmatisering og dets indvirkning på ungdomslivet i en konkret kontekst.

Territorial stigmatisering er et komplekst og alsidigt fænomen, som kan forekomme på mange forskellige niveauer (Wacquant, 2013, Larsen & Delica, 2019). Indeværende speciale ønsker derfor at specificere blikket og dykke ned i hverdagslivets interaktioner med henblik på at afsøge stigmaet *nedefra* og *indefra* blandt etniske minoritetsdrengene. Derudover vil specialet udforske to konkrete forhold, som gør sig gældende i relation til den måde som fænomenet opleves og håndteres: *sted* og *identitet*. De unges opfattelse af og tilknytning til stedet, og derudover de identitetsmæssige aspekter, som aktiveres i interaktionen med andre. Sted og identitet forstås i denne sammenhæng som flydende og sammenhængende begreber, der påvirker hinanden indbyrdes og i relationen til det territoriale stigma. Ved at inddrage disse begreber søger undersøgelsen at bidrage til en udvidelse af konceptet ved at skabe en mere dybdegående og afgrænset viden om fænomenet. Til dette vil specialet inddrage Edward Relphs teoretiske blik på forholdet mellem mennesker og steder med henblik på at undersøge den betydning, som stedet har på menneskers identitet og tilhørsforhold. Derudover Richard Jenkins syn på identifikation med henblik på at undersøge, hvordan stedet skabes, formes

og håndteres i hverdagslivets interaktioner ved brug af forskellige sociale strategier. Specialet vil således tage afsæt i en analyse på mikroniveau, hvor det interessante er det konkrete levede liv set i relation til det strukturelle niveau.

Med denne indfaldsvinkel vil jeg søge at besvare følgende problemformulering:

Problemformulering: *Hvordan kan man forstå og forklare etniske minoritetsdrenge stedsbåndtering i relation til omverdenens produktion af territorial stigmatisering med udgangspunkt i Vangkvarteret som konkret kontekst?*

Stedsbåndtering: Hvordan stedet opleves og håndteres i relationen mellem intern stedsidentifikation og ekstern miskreditering.

Specialet vil bestå af fem konkrete stedsfortællinger, som har til formål at indkapsle de unges subjektive erfaringer i lyset af den politiske og mediemæssige ghettoisering og heraf undersøge de unges stedsbåndtering i relationen mellem intern stedsidentifikation og ekstern miskreditering. Stedsfortællingerne tager udgangspunkt i etniske minoritetsdrengene fra 14-17 år, som er brugere af den lokale ungdomsklub i Vangkvarteret.

Til grund for specialets undersøgelsesfelt ligger der en antagelse om, at Vangkvarteret og dets beboere er genstand for territorial stigmatisering. Dette bliver imidlertid ikke undersøgt på et mere generelt plan, da mit hovedfokus er på informanternes tanker, følelser og handlinger. For at give plads til dette perspektiv og på grund af specialets ramme har jeg fravalgt at undersøge og eksplicite de mere strukturelle forhold, som gør sig gældende i relation til beboernes livsvilkår. Imidlertid har jeg en viden om disse, som vil blive anvendt som analytisk forklaringsredskab.

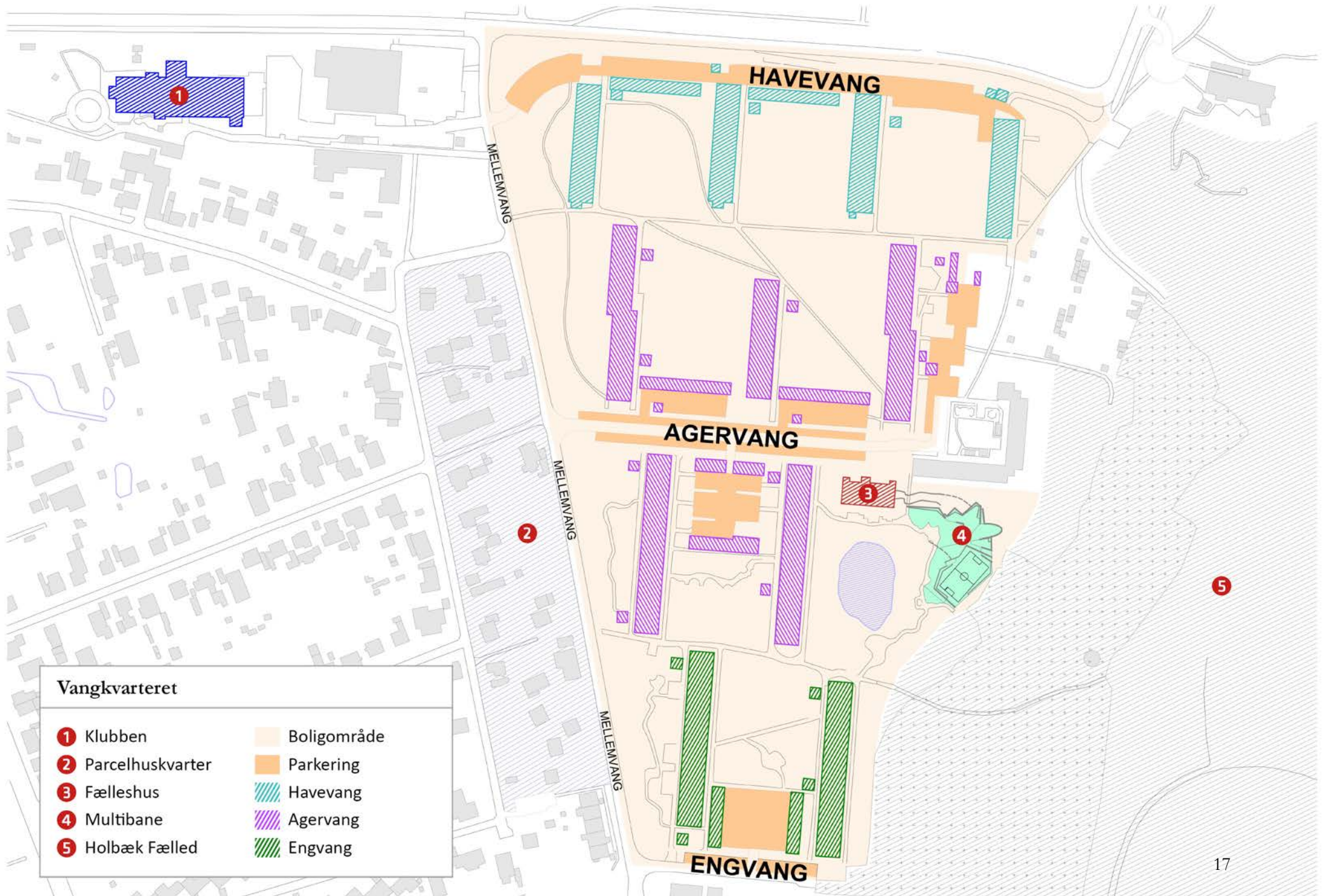

En beskrivelse af stedet

Vangkvarteret er et almennyttigt boligområde beliggende i Holbæk Kommune, som administreres af boligorganisationen Lejerbo. Boligområdet består af 596 lejemål med i alt 1414 beboere. Vangkvarteret blev bygget i perioden 1964-1974 og er et typisk eksempel på de almene montagebyggerier, som blev opført i de gamle købstæder i løbet af 1960-1970'erne (Aarch, 2019: 7). Boligområdets betonblokke afspejler således industrialiseringens daværende byggeteknikker, men samtidig de velfærdsvisioner, der lå bag boligudviklingen dengang, hvor man søgte at tiltrække middelklassen væk fra bymidten (Aarch, 2019: 7, Bjørn, 2010: 10f, 16f). Boligområdet er sidenhen blevet renoveret med nye facader og udendørsarealer og adskiller sig dermed fra andre forsømte boligområder, som har tendens til at fremstå nedslidte (Bilag 3: Helhedsplan, 2014-2018, Bjørn 2010). Vangkvarteret er et roligt og grønt boligkvarter, hvilket for mange er overraskende, når de besøger området. Selvom boligområdet er placeret i gåafstand fra bymidten og er kendt af mange i Holbæk, er det de færreste, der har været inde i området (Bilag 4: Praktikrapport, 2019). Dette kan blandt andet skyldes de negative forestillinger, der eksisterer om Vangkvarteret, men også det faktum, at udefrakommende ikke nødvendigvis har et formål med at bevæge sig ind i området. Derfor kan boligområdet fremstå isoleret fra omverdenen, men grundet beboernes daglige interaktion med det omkringliggende miljø, er dette ikke tilfældet. I nærområdet er der eksempelvis et parcelhuskvarter og et erhvervsområde, og beboerne skal dermed ikke bevæge sig langt for at interagere med andre samfundsgrupper. Dette er i tråd med Wacquants beskrivelse af de franske

arbejderkvarterer, hvor han understreger afvigelsen fra de parallelsamfundstendenser, der kan spores i USA, hvor størstedelen af beboerne lever i etnisk og social isolation (Wacquant, 2013: 154f). Vangkvarteret kan ydermere karakteriseres som et heterogent og mangfoldigt boligområde, hvor der bor mange forskellige nationaliteter, hvilket ligeledes bekræfter forskelligheden fra de amerikanske ghettoer.

Som nævnt indledningsvist er Vangkvarteret kategoriseret som én af Danmarks 15 hårde ghettoer (jf. Problemfelt). Dette skyldes, at andelen af beboere, der står uden for arbejdsmarkedet er for høj (41,7 %), uddannelsesniveaet for lavt (67,4 % har alene en grunduddannelse) og andelen af beboere med anden etnisk baggrund overstiger 50 % (56,2 %) (Bilag 5: Udvikling i Vang). Vangkvarteret opfylder således tre ud af fem ghettokriterier:

Ghettokriterier 2019

1. *Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der er uden tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelse, overstiger 40 pct. opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.*
2. *Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60 pct.*
3. *Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området eksklusive uddannelsessøgende udgør mindre end 55 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.*
4. *Andelen af beboere på 18 år og derover dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller lov om enforiserende stoffer udgør mindst 3 gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.*
5. *Andelen af indvandrere og efterkommere fra ikkevestlige lande overstiger 50 pct.*

(Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, 2017-18)

I Vangkvarteret har Lejerbo i samarbejde med Holbæk Kommune og Landsbyggefonden siden 2008 udarbejdet boligsociale helhedsplaner, som har til formål at skabe positive forandringer i lokalsamfundet. Som en del af den boligsociale indsats har der ligeledes været et ønsket om at ændre boligområdets image og dermed gøre området mere attraktivt i sammenhæng med fysiske tiltag. Selvom områdets “image” ikke nødvendigvis har været en integreret del af alle helhedsplaner, har der eksisteret et gennemgående ønske om at ekspliciterede de gode fortællinger og invitere flere aktører ind i boligområdet. Denne opgave kan imidlertid være vanskelig, idet vedholdende politiske stempler understøtter det negative billede. I den boligsociale helhedsplan fra 2010-2014 står det beskrevet, at Vangkvarteret generelt modtager: “En rimelig positiv omtale i løbet af projektperioden, både i den skrevne presse, i lokal radio og TV”, men at boligområdet fortsat har et negativt ry (Bilag 6: Helhedsplan, 2012-2014: 21). I denne sammenhæng fremhæves netop betydningen af den politiske ghettokategorisering, som formodes at fastholde det dårlige ry, som derved skubber til en negativ udvikling i boligområdet (ibid.).

Kapitel 2

Metodisk tilgang

I dette kapitel vil specialets metodologi blive udfoldet. I undersøgelsen arbejdes der ikke ud fra en stringent videnskabsretning, men i stedet anvendes en mere udsøgende, “eklektisk”, tilgang, som kombinerer forskellige perspektiver. Hovedvægten vil imidlertid være på den fænomenologiske tradition, som er afspejlet i specialets etnografisk fremgangsmåde, herunder deltagerobservation og semistrukturerede livsverdensinterviews.

Den empiriske verden lever på mange måder sit eget liv. Den er “umedgørlig” (Prieur, 2002: 136). Således har feltarbejdet været influeret af en række uforudsigeligheder, som ikke har kunne kontrolleres og som derfor har sat sit præg på opgaven, hvilket vil blive ekspliciteret i det følgende. Ved at give indblik i den metodiske fremgangsmåde, herunder forskellige muligheder og begrænsninger, søger specialet at skabe transparens og heraf styrke undersøgelsens forskningsmæssige validitet.

Videnskabsteoretiske overvejelser

Da jeg for snart et år siden indledte mit projektforløb havde jeg et brændende ønske om at *forstå* det levede liv i Vangkvarteret og dykke ned i de sociale realiteter, som ofte synes glemt eller fordrejet i den offentlige debat om integration og ghettosering. Min første indskydelse var derfor at “gå til sagen selv” og møde ungdommen i deres naturlige omgivelser ud fra en etisk fordring om at forstå og respektere stedet, som det fremtræder i deres øjne. Fra begyndelsen har jeg derfor været draget af den åbenhed og nysgerrighed, som fænomenologien ansporer i sin metodiske fremgangsmåde gennem det, som Edmund Husserl kalder for *epoche*, der handler om at beskrive fænomenet, som det præsenterer sig for bevidstheden (Juil, 2012: 70f). Inden jeg bevægede mig ud i felten havde jeg et meget begrænset kendskab til Vangkvarteret som konkret sted og den ungdomskultur, som udspiller sig blandt unge mænd i forsømte boligområder. Imidlertid havde jeg, som mange andre, erfaret de fordomme og forestillinger, som bliver produceret i det offentlige mediebillede. Derfor fandt jeg det nødvendigt at rette mit blik mod den fænomenologiske videnskabsretning, som netop har fokus på indlevelse og dialog med henblik på at udforske subjekternes intentionalitet og livsverden (Juil, 2012: 79, 101). Mit fokus har derfor først og fremmest været at opnå en kvalitativ og lokal viden om de unges hverdagsliv i forhold til at synliggøre de unges egen *oplevelse* af stedet.

“Man kan betrede Cornerville rustet med aviserne ophlysninger om områdets gangstere og politikere, men aviserne præsenterer et meget specialiseret billede (...) Aviserne fokuserer på kriser og iøjnefaldende begivenheder (...) Det er ikke en god måde at forstå ham på. Til det formål må den enkelte ses i sin sociale kontekst og observeres i sine daglige aktiviteter. For at forstå den iøjnefaldende begivenhed må den ses i relation til hverdagslivets mønster - for der er et mønster i Cornervilles liv.” (Whyte: 1970: xvi, I: Mørck, 1999: 45).

Samtidig er jeg af den overbevisning, at de unges perceptioner, tanker, følelser og handlinger ikke kan stå alene, idet de indgår i et kompleks samspil mellem individ og samfund, som ud fra et mere strukturalistisk perspektiv involverer påvirkningen fra sociale strukturer og diskurser (Khawaja, 2010: 18). Selvom fænomenologien søger at overskride subjektets umiddelbare erfaringsverden gennem fortolkning og teoretisering, må der samtidig medregnes et blik på de mere strukturelle magtforhold, som gør sig gældende i relation til de unges livsbetingelser og som kan siges at være afspejlet i Wacquants kritiske samfundsperspektiv. Derfor har jeg ladet mig inspirere af Sune Qvotrup Jensen, som i hans afhandling: *“De vilde unge i Aalborg Øst”* søger at overskride dikotomien mellem den *forstående* og den *forklarende* sociologi, mellem det subjektive og det objektive, med inspiration fra Bourdieu (Jensen, 2002: 15):

“Vi opnår først en adækvat sociologisk forståelse af mennesket, når vi i den fænomenologiske undersøgelse af subjektet inddrager viden om agentens livsvilkår, dvs. viden om strukturelle forhold, hvad enten disse er af materiel eller symbolsk karakter, herunder viden om agentens position i det sociale rum” (Jensen, 2002: 17).

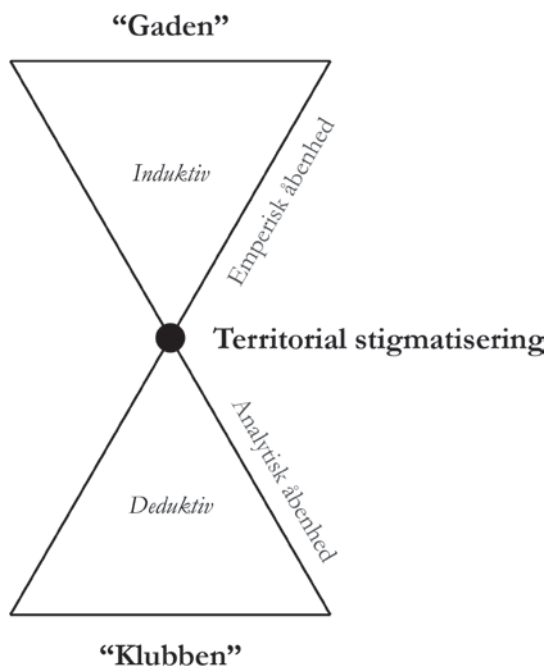
Selvom specialet læner sig op ad Wacquant, som i tråd med Bourdieu kan siges at placere sig et sted mellem konstruktivisme og strukturalisme, vil hovedvægten være på den fænomenologiske (og til dels interaktionistiske) tradition med henblik på at udforske de unges livsverden. Imidlertid vil jeg forsøge at inddrage en refleksivitet i forhold til de unges position i det sociale rum og de magtrelationer, som kommer til syne i deres fortælling om stedet. Anvendelsen af denne videnskabsteoretiske kombination, som Jensen betegner som *strukturel fænomenologi*, skal betragtes som et forsøg på at undgå den “nærsynethed”, som ofte fremhæves i kritikken af den fænomenologiske tilgang til den sociale verden, men samtidig fastholde min dybfølte interesse for de unges livsverdensytringer (Bourdieu, 1996: 98, Jensen, 2002: 16). Specialet kan derfor siges at arbejde ud fra en “dobbelt ontologi”, hvor virkeligheden er den, som viser sig for os, men som samtidig er formet af sociale og historiske strukturer og diskurser, som har indflydelse på den enkeltes mulighedsrum i samfundet.

Fænomenologien kommer til udtryk gennem specialets etnografiske fremgangsmåde, herunder anvendelsen af deltagerobservation og livsverdensinterviews. Derudover den empirinærhed, som er til stede i den valgte analysestruktur, som har til formål at bevare en sensitivitet over for de unges subjektive erfaringer. Specialets teoretiske grundlag involverer derimod forskellige videnskabsretninger, som har til formål at tilvejebringe nye perspektiver inden for det valgte undersøgelsesfelt gennem refleksion og fortolkning. Analyseobjektet vil således blive betragtet gennem forskellige videnskabsteoretiske briller.

Etnografisk feltarbejde

Specialet er kvalitativt funderet og er baseret på et længerevarende etnografisk feltarbejde, som i en periode på omkring otte måneder har været centreret omkring unge i Vangkvarteret i forbindelse med min ansættelse i den boligsociale indsats. Jeg har i denne sammenhæng arbejdet ud fra en eksplorativ tilgang, idet jeg har ønsket at bevare en åbenhed, som ikke begrænser eller strukturerer det liv, der udfolder sig blandt de unge (Bilag 4: Praktikrapport, 2019). Imidlertid har jeg været nødsaget til at sadle om undervejs grundet forskellige eksterne faktorer, hvorfor feltprocessen kan inddeles i to forløb med hver deres tilgang og kontekst:

Som illustreret er den indledende feltproces baseret på en induktiv fremgangsmåde, hvor formålet har været at søge ind i de unges livsverden med inspiration fra fænomenologien. Målgruppen var først og fremmest unge over 18 år, som hverken er tilknyttet uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet, da den boligsociale indsats havde en konkret interesse i at etablere en fornyet viden om lige netop denne målgruppe. Derudover havde jeg selv et ønske om at dykke ned bag de etablerede forestillinger om livet i "ghettoen" og valgte derfor etnografien som værktøj.

Efter at have været ansat i den boligsociale indsats i blot tre dage fik jeg etableret kontakt til en gruppe unge mænd over 18 år, som ofte hang ud på boligområdets fællesarealer og som dermed var nemme at opsøge på trods af den mistænkelighed, som min tilstedeværelse sommetider frembragte. Derfor blev mit fokus hurtigt rettet mod unge mænd og deres hverdagsliv, som med tiden viste sig at involvere en gadeorienteret livsstil (Bilag 4: Praktikrapport, 2019) Gennem en periode på omkring et halvt år forsøgte jeg at skabe en tillidsfuld relation til flere af disse unge med henblik på at opnå en kvalitativ og lokal viden om de unges oplevelser og erfaringer, herunder grundlaget for den tilværelse, som står i kontrast til de normer og værdier, der gør sig gældende i det omgivende samfund. Imidlertid blev denne opgave vanskeligere end forventet grundet en række ydre omstændigheder, som havde indflydelse på de unges liv. Samtidig erfarede jeg selv omskifteligheden i de unges adfærd, som ligeledes var en bremseklovs i forhold til at etablere de interviews, som var tiltænkt med feltarbejdet. En omskiftelighed, der kan siges at være forbundet det at være

ung, men som i deres tilfælde blev forstærket af det dobbeltliv, der udspillede sig mellem hjemmet og gaden. Som følge af specialets tidshorisont valgte jeg derfor at rette mit blik mod den lokale ungdomsklub, hvor jeg ligeledes havde stiftet bekendtskab med den yngre ungegeneration i kraft af min deltagelse i det lokale liv.

Selvom der kan udpeges forskelle på tværs af ungegrupperne, deler mange af de unge oplevelser og erfaringer, der kan siges at være tilknyttet det ghettostempel, som har præget Vangkvarteret størstedelen af deres opvækst. Undervejs i feltarbejdet havde jeg samtidig observeret en stærk tilknytning til boligområdet og blev således nysgerrig på, hvordan disse forhold influerer hinanden. Den efterfølgende feltproces, som danner grundlaget for specialets konkrete undersøgelsesfelt, er derfor baseret på en deduktiv fremgangsmåde, da der fra begyndelsen har været et ønske om at udforske de unges oplevelser, erfaringer og håndteringsmåder med udgangspunkt i fænomenet territorial stigmatisering. Det empiriske materiale er således indsamlet ud fra en konkret analytisk ramme med et ønske om at tilvejebringe nye perspektiver i forholdet mellem de unges lokale tilhørsforhold og den miskreditering, som de bliver mødt med af omverdenen.

Den overordnede feltproces kan siges at være baseret på en kombination af den induktive og deduktive metode. Dette skyldes, at der på trods en meget dynamisk og uforudsigelig proces, har været en dialog mellem de to feltforløb. Selvom begrebet territorial stigmatisering indgår som et led i

specialets konkrete analytiske ramme, er det et begreb, som er forankret i det indledende feltarbejde og som udfoldes yderligere i kombination med andre teoretiske perspektiver og erfaringer med henblik på at bevare en åbenhed.

Adgang til felten

“Da vi er ved at nærme os fælleshuset, fortæller han, at de andre er skeptiske over min tilstedeværelse. Han fortæller, at de ikke er vant til, at folk bare kommer udefra og taler med dem. “De er mere skeptiske. Det er ikke ligesom i København. Men jeg kender godt din type, og du har gode intentioner. Du vil gerne sådan lidt dybere ned i det her med ghetto?” siger han” (Bilag 4: Praktikrapport, 2019: 32)

At træde ind i de unges sociale rum har været en udfordring. Ikke mindst på grund af min position som kvinde, men ligeledes på grund af min position som “outsider”. Som illustreret i ovenstående feltnotatet har min første kontakt fremstået både grænseoverskridende og mistænkelig. Særligt i relation til den ældre og mere udsatte ungegruppe, som jeg selv opsøgte rundt omkring i boligområdet. I ungdomsklubben var situationen imidlertid en anden. Størstedelen af de unge havde jeg allerede mødt gennem mit virke som praktikant i den boligsociale indsats. Derudover blev den første kontakt indledt af en såkaldt “gatekeeper”, som i dette tilfælde var en erfaren klubmedarbejder, som de unge respekterede meget. De unge stillede således ikke spørgsmålstejn ved min tilstedeværelse og hilste pænt på mig, når de kom ind ad døren. Imidlertid gav dette mig kun adgang til det fysiske rum og ikke nødvendigvis de unges sociale verden, som ved første øjekast fremstod kompleks og fremmede fra min egen. Derfor var det med en vis usikkerhed, at jeg tilnærmede mig de unge. Imidlertid forsøgte jeg at synliggøre den position, som vi har til fælles, ved “at være ung med de unge” med ønsket om at blive opfattet som “ikke-autoritær” og dermed skabe en fortrolighed imellem os. Imidlertid havde de unge vanskeligt ved at forstå,

hvad jeg reelt foretog mig i klubben. Ikke alene på grund af mine skiftende roller mellem at være boligsocial medarbejder, studerende og “ven” af den ældre ungegruppe, men ligeledes på grund af mit sommetider uklare mål med tilstedeværelsen. Grunden hertil er, at jeg ikke har ønsket at influere de unges reaktioner og holdninger, hvorfor jeg bevidst har præsenteret min dagsorden med et åbent sigte.

Undersøgelsesteknikker

Når forskning er kvalitativ betyder det, at man er nysgerrig på, *hvordan* noget opleves, siges, fremtræder eller udvikles med fokus på at beskrive, forstå, fortolke eller dekonstruere den menneskelige erfarings kvaliteter. Modsat den kvantitative forskningsmetode, der har fokus på, *hvor meget*, der findes af noget ved brug af eksempelvis statistikker (Tanggaard & Brinkmann, 2010: 17). Målet for den kvalitative forskning er at kunne forstå menneskelige oplevelser, erfaringsprocesser og det sociale liv - hvordan mennesket tænker, føler, handler, lærer eller udvikler sig (ibid.). Da indeværende speciale ønsker at beskrive og fortolke, hvordan etniske minoritetsdrenge i Vangkvarteret oplever, italesætter, reagerer og håndterer deres hjemsted, anvendes der derfor en kvalitativ metodik i form af deltagerobservation og semistrukturerede interviews. Dette er med et ønsket om at skabe en helhedsorienteret, fortolkende og mikroorienteret forståelse af fænomenet, som ikke uden videre kan kvantificeres eller korreleres (Larsen, 2012: 130).

Deltagerobservation

Som en del af det etnografiske feltarbejde har jeg anvendt deltagerobservation som konkret undersøgelsesteknik. Deltagerobservation er en metode, hvor forskeren tager del i daglige aktiviteter, ritualer, interaktioner og begivenheder blandt en gruppe af mennesker som et middel til at lære de eksplicite og implicite aspekter af gruppens livsrytmer og kultur (Dewalt & Dewalt, 2010: 12). Formålet ved at anvende deltagerobservation som metode har været ikke kun at forstå stedet, som det fremtræder for andre, men ligeledes erfare stedet på egen krop ved at træde ind i det hverdagslige rum og heraf opnå en dybere forståelse af de unges liv. Dette har jeg gjort ved at deltage som boligsocial medarbejder i en periode på omkring otte måneder, hvor jeg har nedskrevet feltnoter undervejs. Derudover har jeg foretaget et mere konkret observationsstudie i den lokale ungdomsklub, hvor opmærksomheden har været på etniske minoritetsdrenge i alderen 14-18 år, som er genstand for analysen.

Hensigten med deltagerobservation var i første omgang at overgive mig til de unges sociale verden gennem det, som Staunæs kalder for “deep hanging out”, der handler om at være tilstede og flyde ind i de unges livsrytme (Staunæs, 2004: 75ff). Dette var ud fra et ønske om ikke kun at forstå, hvad de unge *siger*, men ligeledes hvad de *gør* i interaktionen med andre, som kan bidrage til at fortolke, hvordan de unge reagerer på deres sociale situation (Tanggaard & Brinkmann, 2010: 33). Derudover har formålet været at få indsigt i de unges hverdagsliv, herunder klubben som konkret kontekst, og endvidere skabe en tillidsfuld relation til de unge, som kunne give adgang til at lave dybdegående interviews. Imidlertid blev klubben lukket ned efter

blot to uger på grund af Covid-19. Jeg nåede derfor kun at tilbringe min tid i klubben fem aftener i alt fra kl. 18-21.00, hvoraf jeg ligeledes brugte tid på at indhente interviewdata. Derfor er den konkrete viden, som jeg har indsamlet i relation til de unge i klubben, begrænset, men ud fra mine erfaringer i det indledende feltarbejde har det været muligt at få en fornemmelse af deres sociale miljø, som vil blive udfoldet i analysen.

I de få dage, hvor jeg var tilstede i klubben, forsøgte jeg at interagere med de unge ved at tage del i de få aktiviteter, som klubben tilbyder. Drengene brugte imidlertid det meste af deres tid i klubben på at sidde i sofaerne, høre høj musik og spille Playstation, hvorfor min rolle af og til blev mere observerende end deltagende. Dette har imidlertid været en fordel i forhold til at kunne opfange de unges sociale verden, som ofte fremstår kompleks, idet de anvender forskellige interne logikker i interaktionen med hinanden, som kan være vanskelige at afkode som uvant aktør i det sociale rum. Derfor har jeg ligeledes forsøgt at nedskrive mine feltnoter umiddelbart samme aften eller den efterfølgende dag med henblik på at indfange de komplekse situationer og indtryk. Feltnoterne er nedskrevet så udførligt og detaljeret som muligt, men samtidig med en bevidsthed om, at mit teoretiske udgangspunkt har været styrende for, hvad der er blevet observeret.

Livsverdensinterview

Ud over deltagerobservation består specialets empiriske materiale af kvalitative forskningsinterviews, hvor formålet har været at få adgang til de unges livsverden med henblik på at undersøge, hvordan de opfatter sig selv og det sted, som de er opvokset. Livsverdensbegrebet skal i denne sammenhæng forstås som den verden, vi kender og møder i hverdagslivet (Tanggaard & Brinkmann, 2010: 31).

De kvalitative livsverdensinterviews kan ydermere karakteriseres som “dobbelinterviews”, idet der indgår to personer i hver interviewsamtale og adskiller sig dermed fra de mere individuelle og personlige interviewformer (Jensen, 2007: 77). Valget om at lave “dobbelinterviews” var ud fra en forståelse af, at det kan være vanskeligt at få de unge i tale under selve interviewsamtalen, idet de ikke nødvendigvis ønsker at dele tanker om deres liv (Andersen, 2005). Derfor valgte jeg at interviewe to ad gangen med henblik på at gøre de unge trygge ved situationen og derigennem åbne op for en mere tillidsfuld samtale. Dette har naturligvis haft både positive og negative effekter på de unges svar, som vil blive udfoldet i analysen.

Udover at være et “dobbelinterview” kan interviewformen beskrives som semistruktureret, idet jeg har haft et ønske om at gøre plads til nye erkendelser og spørgsmål undervejs, men inden for en konkret analytisk ramme (Tanggaard & Brinkmann, 2010: 37). Interviewguiden er derfor baseret på overordnede temaer, som er fastsat ud fra min forforståelse af

feltet, der er opfanget gennem teori og observationer i feltet: *Hverdagsliv, stedstilknytning, territorial stigmatisering og identitet*.

Selvom jeg har arbejdet inden for en konkret analytisk ramme, som tager udgangspunkt i teoretiske begreber, har jeg bestræbt mig på at vise nysgerrighed og åbenhed over for det sagte. Derudover har interviewspørgsmålene været formuleret i et neutralt hverdagsprog, som har haft til formål at frembringe detaljerede beskrivelser af, hvad de unge oplever og føler inden for den konkrete kontekst. Endvidere har jeg haft et ønske om at skabe en afslappet og uformel stemning, og valgte derfor ikke at indblende mig i de unges samtaleinteraktion. I nogle tilfælde har denne fremgangsmåde haft en negativ effekt på de unges svar, da nogle unge træder lidt mere i baggrunden end andre.

Jeg har i alt udført fem interviews med i alt ti unge. Flere interviews var planlagt, men måtte aflyses, da ungdomsklubben blev lukket ned grundet Covid-19. Dette forhold har imidlertid vist sig at være gavnligt, da det har muliggjort en mere dybdegående analyse af de unges erfaringsverden (Jf. Analysestrategi). Alle interviewsamtaler er transskriberet så detaljeret som muligt ud fra et ønske om at fastholde en loyalitet over for informanternes udsagn og derved skabe empirisk forankring, hvilket er et centralt element inden for fænomenologiske videnskabstradition (Juul, 2012).

Selvom jeg forsøgte at præsentere interviewdelen som en afslappet og uformel aktivitet, var det ikke med begejstring, at de unge valgte at deltage og krævede i enkelte tilfælde hjælp fra klubmedarbejderne. Dette kan først

og fremmest skyldes, at de unge havde vanskeligt ved at forstå, hvad hensigten var med mit speciale, da man ikke kan placere min uddannelse inden for de klassiske professionsrammer. Af flere omgange blev jeg eksempelvis mødt med spørgsmålet: "Hvad er det nu, at du studerer?" fra de unge. Derudover kan interviewsituationen fremstå både mystisk og fremmedgørende for de unge, da de ikke nødvendigvis har erfaring med at skulle fremføre sig selv i en mere formel sammenhæng.

Ud over mine interviews med de unge i klubben har jeg foretaget to strukturerede interviews med den boligsociale projektleder i Vangkvarteret og én af klubmedarbejderne. Hensigten har i denne sammenhæng været at få indsigt i området generelt, men ligeledes deres perspektiv på ungdomslivet med fokus på stedets omdømme. Disse vil indgå som supplement til de unges fortællinger.

Etiske overvejelser

Ifølge Steiner Kvale bliver kvalitative data til i forskerens konkrete og levede møde med feltet gennem, og derfor kan det undersøgte felt aldrig være uafhængig af forskerens tilstedeværelse (Jensen, 2007: 34). Derfor har jeg fra begyndelsen af feltarbejdet gjort mig etiske overvejelser med hensyn til min egen rolle i feltet. Et afgørende punkt for mig har i denne sammenhæng været, at de unge har følt sig trygge og at de ikke har oplevet min tilstedeværelse som værende anmassende eller grænseoverskridende. Derudover har mine overvejelser været rettet mod at beskytte mine informanter mod uforudsete konsekvenser ved undersøgelsen. Derfor har jeg valgt at anonymisere alle 10 informanter ved at ændre deres navne i det transskriberede materiale og i selve opgaven. Dette er ligeledes blevet oplyst til de unge inden selve interviewsamtalen. Dermed vil de unge ikke blive stillet til ansvar for deres udtalelser, hvilket ydermere kan bidrage til en åbenhed i samtalen.

Undervejs i feltarbejdet har jeg været bemærket af en række ambivalenser, idet jeg ikke har ønsket at reproducere det territoriale stigma ved at vise en konkret interesse i de unge som undersøgelsesobjekt. I stedet har jeg været opsat på at vise min nysgerrighed i dem som individer og alt det, der placerer sig uden for de sociale kategorier. Min indre opmærksomhed på ikke at fremstille de unge efter stereotype forestillinger om "det hårde ghettoliv", har imidlertid bevirket en vis berøringsangst under selve interviewsituationen. Eksempelvis med hensyn til at spørge ind til de unges livssituation, herunder deres familiemæssige forhold, eller i forhold til at

være mere direkte i min udspørgen om kriminelle forhold. Derudover har jeg været opmærksom på det forhold, at det er mig som forsker, som i mere eller mindre grad tvinger de unge til at reflektere over deres egen livssituation. Derfor har jeg efter hver interviewsamtale spurgt ind til de unges oplevelse ved at deltage med henblik på at skabe tryghed omkring situationen.

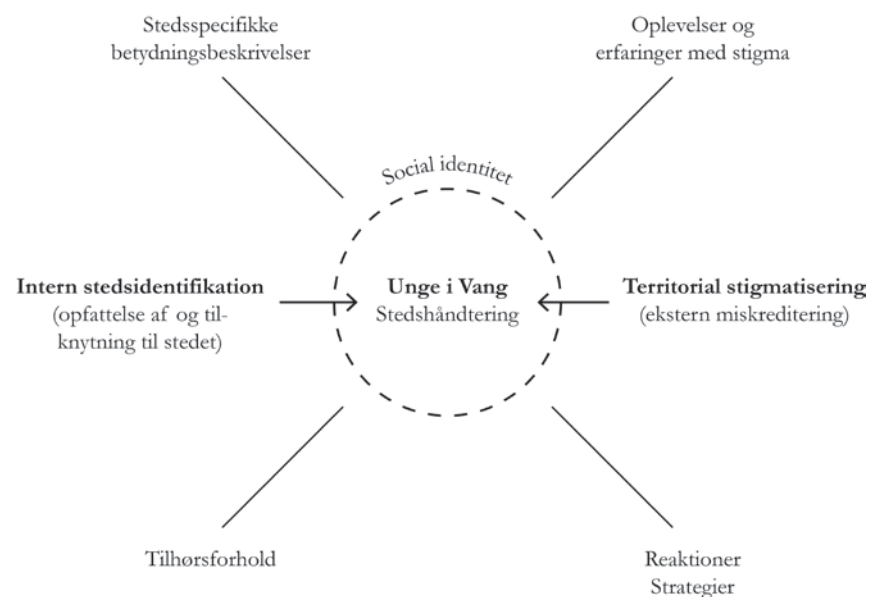
Analysestrategi

Analysen kan inddeles i to niveauer, hvor første niveau hovedsageligt vil være *beskrivende og forstående* med henblik på at fremlægge den primære oplevelse af verden, hvorimod andet niveau i højere grad vil være *fortolkende og forklarende* med henblik på at skabe en fornyet viden og forståelse af de unges sociale situation.

Den valgte analysestruktur er inspireret af *den empiriske fænomenologi*, som ligeledes er opdelt i to niveauer (Darmer, 2015: 106). Første niveau handler om at forstå aktørerne og deres virkelighed, mens det andet har fokus på at reflektere over og sætte denne i perspektiv (ibid.). Målet er i denne sammenhæng at skabe en reflektiv viden om de originale aktørbeskrivelser, der går ud over beskrivelserne ved at sætte dem i perspektiv. Eksempelvis ved at tolke beskrivelserne ind i en teoretisk ramme, som er en del af forskerens egen erfaring, men som er implicit for aktøren (ibid.). Dette betyder ikke, at forskeren ser sandheden bag fænomenet, men at der foretages en subjektiv fortolkning på baggrund af aktørernes beskrivelser med udgangspunkt i egne erfaringer med den hensigt at konstruere en ny viden (ibid.).

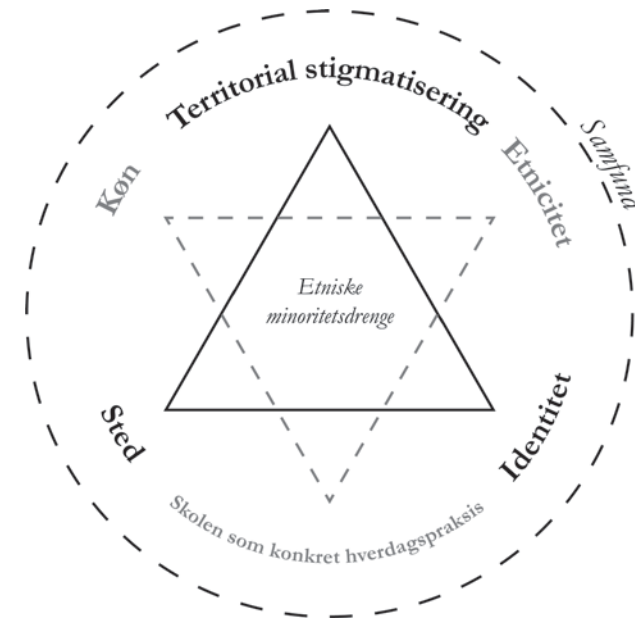
Det første niveau af analysen vil bestå af fem konkrete stedsfortællinger, som har til formål at udfolde det levede liv blandt etniske minoritetsdrenge i Vangkvarteret ved at fremlægge det empiriske grundlag og give læseren indblik i deres tanker, følelser, perceptioner og handlinger. Hensigten med dette er at synliggøre de unges stemme, som ofte synes glemt i den offentlige

debat, men samtidig kvalificere beboernes reaktioner og strategier ved at sætte subjektet i fokus. Derfor har jeg valgt at forstørre de dele af interviewsamtalen, som giver indblik i interaktionen mellem de unges subjektive erfaringer og eksterne forestillinger, mellem den lokale, interne stedsidentifikation og de fordomme, som de unge oplever gennem situationsbestemte møder. Det er således handlingsrummet, der placerer sig mellem disse to fænomener, som udgør den analytiske kerne. Ved at sammensætte forskellige interviewuddrag skabes der en mere helhedsorienteret forståelse af de unges perspektiv, som ikke simplificerer og ensliggør deres tanker og handlinger.

Første analyseniveau er et forsøg på at gengive de unges fortællinger så detaljeret som muligt, men inden for en konkret analytisk ramme, som illustreret ovenfor. Derfor er det ikke aktørernes virkelighed, der fremstilles, men i stedet min fortolkning af den, da det er mig, som har udvalgt de konkrete interviewcitater (Darmer, 2015: 108).

Det andet niveau af analysen vil bestå af min subjektive fortolkning af de unges virkelighed med udgangspunkt i teoretiske og empiriske erfaringer. Der er således tale om en “dobbeltfortolkning”, idet der allerede er foretaget en fortolkning på første niveau (Darmer, 2015: 108). Fortolkningen vil først og fremmest være baseret på Wacquants teoretiske og empiriske blik, men med inddragelse af Relph og Jenkins mikrosociologiske perspektiver. Derudover vil analysen trække på forskellige empiriske erfaringer inden for forskningsfeltet, herunder egne observationer i felten, som har til formål at afdække de mere relationelle aspekter af de unges livsverden. Eksempelvis med hensyn til køn, etnicitet og skolen som konkret hverdagspraksis. Ved at analysere stedets betydning for de unges hverdagsliv, herunder identitet og tilhørsforhold, åbner sig en masse dynamikker, som kredser om de unges sociale position i samfundet. Hensigten med specialet er imidlertid at skabe en dybdegående og afgrænset viden, og derfor vil disse kun indgå som underliggende betydningselementer. På trods af dette udgangspunkt vil der være en gennemgående opmærksomhed på, hvordan forskellige variabler influerer hinanden og har indvirkning på, hvordan de unge bliver mødt og behandlet i det omgivende samfund.

Formålet med at adskille de unges direkte og umiddelbare oplevelser og erfaringer fra den fortolkende og teoretiske del af analysen, er at skabe empirisk forankring og analytisk gennemsigtighed. Derudover at fremvise individualiteten og diversiteten i de unges reaktioner og handlinger.

Præsentation af informanter

Hvis man skal udpege en fællesnævner blandt de interviewede unge, må det være deres lokale tilhørsforhold og brug af den lokale ungdomsklub, hvor interviewsamtalen fandt sted. Derudover indtager de unge en fælles position i det sociale rum i kraft af deres alder, køn, boligområde og etno-race. Ydermere kommer de unge fra familier, der kan karakteriseres som mere eller mindre underprivilegerede, idet størstedelen af de unges forældre står uden for arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet, hvorfor de lever et liv på overførselsindkomst. Imidlertid er informanterne selv under uddannelse, enten gymnasium, 10. klassecenter eller folkeskole, og størstedelen har et fritidsjob (7 ud af 10). De unges hverdagsliv udspiller sig således ikke kun inden for boligområdets rammer, men strækker sig til andre dele af byen, selvom de bruger størstedelen af deres fritid med andre unge fra Vangkvarteret.

Alle informanter er opvokset i Vangkvarteret på nær én deltager, som ikke bor inde i selve Vangkvarteret, men i nærmeste lejlighedskompleks. Følgende er en kort præsentation af informanterne, som er anonymiseret efter aftale.

Oversigt over informanter

- *Mehmed* er 17 år, har bosnisk baggrund, går på gymnasiet, har et fritidsarbejde og drømmer om at blive ingeniør.
- *Almir* er 16 år, har albansk baggrund, går på 10. klassecenter, har et fritidsarbejde og drømmer om at blive pædagog.
- *Marrin* er 16 år, har irakisk baggrund, går på kostskole, har et fritidsarbejde og drømmer om at blive læge.
- *Ibrahim* er 17 år, har somalisk baggrund, går på 10. klassecenter, har et fritidsarbejde og drømmer om at blive advokat.
- *Emin* er 17 år, har tyrkisk baggrund, går på gymnasiet, har et fritidsarbejde og drømmer om at blive fodboldspiller.
- *Osman* er 17 år, har tyrkisk baggrund, går på gymnasiet, har tidligere haft et fritidsarbejde og drømmer om at rejse rundt i verden.
- *Fahad* er 17 år, har somalisk baggrund, går på 10. klassecenter, har aldrig haft fritidsarbejde og drømmer om at blive basketballspiller.
- *Nasim* er 15 år, har irakisk baggrund, går i folkeskole, har aldrig haft et fritidsarbejde og drømmer om at kunne forsørge sin familie.
- *Yusuf* er 15 år, har somalisk baggrund, går i folkeskole, har et fritidsarbejde og drømmer om, at Vangkvarteret ikke bliver revet ned.
- *Sheehan* er 14 år, har irakisk baggrund, går i folkeskolen, har et lommepegejob og drømmer om at komme på gymnasiet.

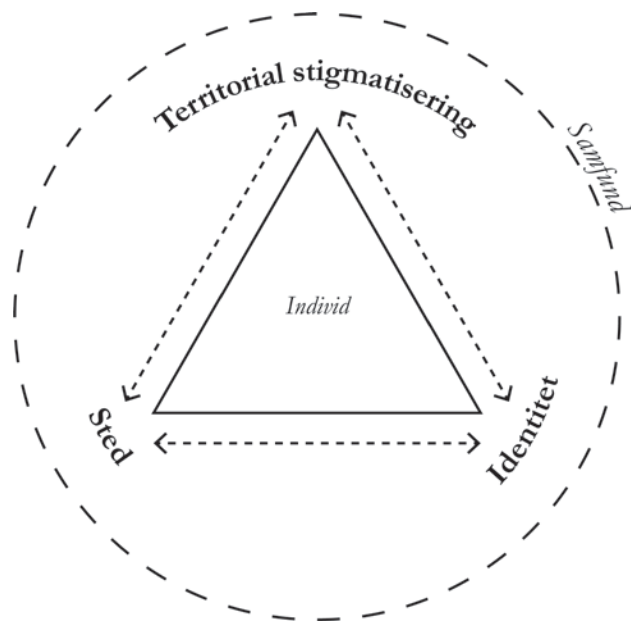
Kapitel 3

Teoretisk ramme

I dette afsnit præsenteres den teoretiske tilgang til specialet, som har til formål at indkapsle de unges stedshåndtering i relation til fænomenet territorial stigmatisering. For at kunne indfange de unges oplevelser, erfaringer og håndteringsmåder, vil specialet ikke kun trække på Wacquants teoretiske perspektiver, men ligeledes inddrage perspektiver på sted og identitet. Dette er ud fra et ønske om at tilføje nogle mere sensitiverende begreber, som ikke begrænser

de unges erfaringsverden. Derfor vil specialet ligeledes inddrage Edward Relphs teoretiske med henblik på at indfange de unges opfattelse af og tilknytning til stedet. Derudover Richard Jenkins syn på social identitet, som har til formål at udforske de unges håndtering af den indre og ydre dialektik mellem intern stedsidentifikation og ekstern miskreditering.

Territorial stigmatisering, sted og identitet udgør tre væsentlige komponenter i relation til de unges levede liv, som påvirker hinanden gensidigt i forholdet mellem individ og samfund.

Territorial stigmatisering

“En hvilken som helst sociologi om de nye former for urban fattigdom (...) må begynde med det voldsomme stigma, der er forbundet med at bo i de afgrænsede og segregerede rum, “de eksilområder”, som de befolkningsgrupper, der er marginaliserede eller dømt overflødige af den postfordistiske omorganisering af økonomien og den postkeynesianske omstrukturering af velfærdsstaten, i stigende grad er forvist til” (Wacquant, 2013: 174).

Territorial stigmatisering udgør én ud af seks elementer, som Wacquant skitserer i forbindelse med hans overordnet teori om *avanceret marginalisering* og dannelsen af en neoliberalistisk straffestat i vestlige samfund (Wacquant, 2013: 237-250, 280). En avanceret marginalisering, som ifølge Wacquant, vedrører en tilstand af stigende livsusikkerhed, afkobling, fremmedgørelse og social ustabilitet og som har rødder i makroøkonomiske, postindustrielle, neoliberalistiske tendenser (Wacquant, 2013: 237-250, 280). Imidlertid er denne marginalisering ikke spredt, men i stedet koncentreret i bestemte boligområder, som i stigende grad opfattes som problematiske og afvigende fra det resterende samfund - ikke kun af “outsidere”, men ligeledes af beboerne selv (Hansen & Delica, 2014: 11).

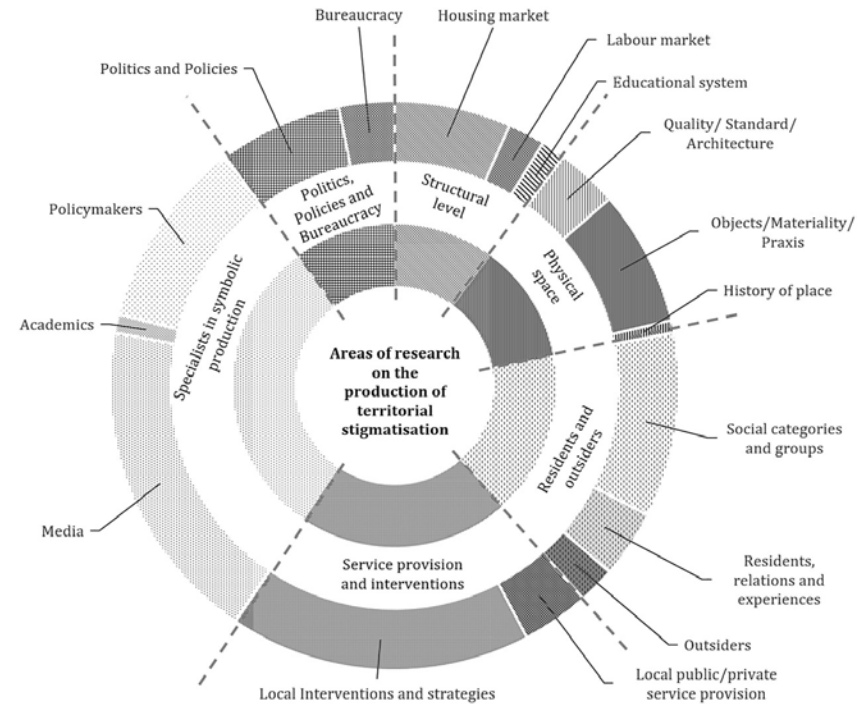
Til at indfange dette element har Wacquant udformet begrebet territorial stigmatisering, som er en krydsning mellem og en videreførelse af Goffmans teori om stigmatisering og Bourdieus perspektiv på symbolsk magt (Wacquant, 2013: 241ff). Wacquant har i denne sammenhæng tilføjet variabelen “sted” til Goffmans klassiske stigmatologi, som derfor skal betragtes som en social miskrediterende egenskab, der kan klæbe sig til de beboere, som er bosat i de forsømte boligområder: *“oven i det allerede eksisterende stigma, der traditionelt er forbundet med fattigdom og etnisk oprindelse”*. (Hansen & Delica, 2014: 11, Wacquant, 2013: 241). Med Goffman viser Wacquant, hvordan stedet kan have indflydelse på beboernes sociale identitet gennem hverdagslivets interaktioner, idet det territoriale stigma vanskeliggør beboernes anerkendelse fra andre. Med Bourdieu inddrager Wacquant derimod et magtkritisk perspektiv, som anvendes til at belyse, hvordan beboerne (de dominerede) risikerer at

indoptage omverdenens (de dominerende) nedværdigende blik gennem det, Bourdieu kalder symbolsk vold (Hansen & Delica, 2014: 12).

Produktion af stigma

Territorial stigmatisering er et alsidigt og komplekst begreb, som kan forekomme på mange forskellige niveauer - fra statslige politikker til hverdagslivsinteraktioner (Wacquant, 2013: 241ff, Larsen & Delica, 2019: 544). Ved at studere den videnskabelige viden om fænomenet på tværs af seks kontinenter, har Troels Schultz Larsen og Kristian Delica derfor opstillet seks overordnede "stigmatiseringsformer": 1) *Structural level*, 2) *Physical space*, 3) *Residents and outsiders*, 4) *Service provision and interventions*, 5) *Specialist in symbolic production*, 6) *Politics, policies and bureaucracy* (Larsen & Delica, 2019: 544). Inden for disse seks områder identificeres yderligere 16 forskellige måder, hvorpå stigmaet produceres eller reproduceres (ibid.: 545-555).

De mest centrale stigmatiseringsformer, som har relevans for specialets kontekst med hensyn til den betydning, som stigmaet har på de unges hverdagsliv, er først og fremmest medierne og politikernes rolle. Når et boligområde konstant beskrives som "farligt" og "belastet" eller kategoriseres som en ghetto gennem offentlige politikker, vil det efterhånden få en mere permanent status som "problematisk". Til sidst vil der opstå det, som Wacquant kalder "*blemish of place*" dvs. et stedsbaseret stigma, som devaluerer og miskrediterer selve boligområdet og dets beboere (Wacquant, 2007: 67). Stigmaet vil derefter formere sig ned gennem

(Larsen & Delica, 2019: 545)

samfundet i form af forskellige diskurser om forfald og lovløshed, som ikke kun produceres "oppefra" i det journalistiske, politiske og bureaukratiske felt, men ligeledes "nedefra" gennem hverdagslivets interaktioner (Hansen & Delica, 2014: 11):

"Det er næsten umuligt for beboerne, at se bort fra den foragt, de er genstand for grundet den samfundsbesømmelse, der følger med at bo i et lavindkomstboligkompleks, som af offentligheden er tæt forbundet med fattigdom, kriminalitet og moralsk forfald." (Wacquant, 2013: 176)

Ud over medier og politikere, som skaber grobund for de negative diskurser, vedrører stigmaet generelt forskellige stereotype forestillinger og kollektive fantasier, som beboerne konfronteres med i forskellige hverdagssammenhænge. Eksempelvis ved jobsøgning, dannelsen af nye sociale relationer eller i skolen, hvor børn og unge risikerer at blive mødt med lavere forventninger på baggrund af deres boligområde. Konsekvensen af dette kan være at den fysiske segregation bliver en mental segregation i de unges forståelse af dem selv i relation til andre (Larsen & Delica, 2019: 546). Larsen og Delicas litteraturstudie viser imidlertid, at stigmaet ikke kun produceres *udefra* og *oppefra*, men reproduceres også af beboerne selv gennem *“everyday identity management”* (Larsen & Delica, 2019: 549ff), som ligeledes er én af Wacquants centrale pointer:

“Det er, som om de kun kan genvinde værdi ved at nedvurdere deres naboer og kvarter en lille smule mere. Beboerne i det sorte bælte og i det røde bælte følger den samme logik og iværksætter en række strategier for social distinktion og tilbagetrækning, som konvergerer og underminerer fællesskabets sammenhængskraft.” (Wacquant, 2013: 187).

Stigmahåndtering

I *“Byens udstødte”* skildrer Wacquant beboernes håndtering af det bolig-mæssige stigma, hvoraf internalisering og distancering er de strategier, som står mest centralt (Wacquant, 2013). I tråd med Bourdieus begreb symbolsk vold beskriver Wacquant, hvordan beboerne internaliserer stigmaet og dermed den eksterne miskreditering af boligområdet, hvilket

ifølge Wacquant kan medføre negative følelser såsom skyld og skam (Wacquant, 2013: 175f). Hertil påpeger Wacquant, hvordan det næsten er umuligt for beboerne at se bort for omverdenens foragt, som påvirker adskillige eksistensområder, herunder jobsøgning, kontakt med offentlige myndigheder eller at finde en kæreste, og således medfølger ønsket om at flytte hurtigst muligt (Wacquant, 2013: 175, 188).

Ydermere beskrives det, hvordan beboerne er opmærksomme på det eksterne blik på området. Derved søger flere beboere at distancere sig fra stigmaet ved at reorganisere boligområdet i interne mikrosteder og deraf pege stigmaet over mod andre dele af boligområdet, eksempelvis de unge eller beboerne i en anden boligblok, eller gennem tilbagetrækning til privatsfæren (Wacquant, 2013: 175). Beboerne søger endvidere at undvige stigma ved at sløre eller lyve om deres bopælsadresse i interaktionen med udefrakommende, idet de oplever at blive mødt med øget mistillid (Wacquant, 2013: 178). Ifølge Wacquant underminerer disse strategier lokalsamfundets sammenhængskraft og beboernes tilhørsforhold, herunder sociale bånd og anerkendelse af fælles vilkår (Wacquant, 2013: 188).

I hvilken grad beboerne internaliserer stigmaet og dermed reproducere eller forstærker offentlighedens negative repræsentationer har sidenhen modtaget kritik fra en række europæiske studier, som har identificeret andre lokale forhold, som viser tegn på modstand (Jensen & Christensen, 2012, Kirkness, 2014, 2012, Watering 2017). Hertil kan blandt andet nævnes beboernes positive tilhørsforhold, lokale stolthed og kollektive, protestlignende reaktioner. I et studie af territorial stigmatisering

og lokalt tilhørsforhold i Aalborg Øst identificerer Jensen og Christensen en række strategier, som er baseret på forskellige følelser af ligegyldighed, frustration og vrede, ambivalenser og modstand, og understreger således fænomenets alsidighed og betydning af lokal kontekst (Jensen & Christensen, 2012: 85ff). Wacquant har sidenhen genbesøgt sit tidligere arbejde med henblik på at differentiere beboernes håndtering af den rumlige nedgørelse og dermed, hvorvidt beboerne underkaster, reproducerer, trodser eller afleder stigmaet (Wacquant, 2014). Wacquant understreger i denne sammenhæng, hvordan de anvendte strategier ofte kombineres af beboerne, individuelt eller i grupper, og varierer afhængigt af den enkeltes sociale position, herunder klasse, alder, livssituation, etnicitet, boligforhold, botid og anciennitet i lokalsamfundet (Wacquant, 2014: 1276). Wacquant opstiller strategierne som følgende:

Submission ←	→ Recalcitrance to resistance
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Dissimulation</i> 2. <i>Mutual distancing and elaboration of microdifferences</i> 3. <i>Lateral denigration</i> 4. <i>Retreat into the private (family) sphere</i> 5. <i>Exit</i> 	<ol style="list-style-type: none"> 6. <i>Studied indifference</i> 7. <i>Defense of neighbourhood (individual or collective)</i> 8. <i>Stigma inversion (hyperbolic claiming)</i>

(Wacquant, 2014: 1275)

Som følgende af ovenstående skal territorial stigmatisering betragtes som et flydende begreb, som varierer afhængigt af kontekst. Derudover kan beboerne indtage både individuelle og kollektive reaktionsmønstre. Imidlertid er der meget få studier, som rent faktisk udfolder disse reaktionsmønstre og dykker ned i den enkelte beboeres erfaring. Ved at zoome ind på en konkret målgruppe og ved at inddrage perspektiver på sted og identitet, ønsker indeværende speciale at skabe en mere dybdegående viden om den effekt, som stigmaet kan have på de unges stedsforhold, og ligeledes en mere nuanceret forståelse af, hvordan sådanne effekter kan variere afhængigt af den konkrete sociale situation.

Sted

Sted eller “place” på engelsk er på mange måder et diffust begreb, da det indeholder et hav af forskellige meninger og kan samtidig forstås ud fra forskellige skalaer. I dette speciale vil sted ikke kun være afgrænset til boligområdet som fysisk lokation, men ligeledes fokusere på den menneskelige opfattelse og tilknytning til et givent sted, herunder stedsspecifikke oplevelser og erfaringer. Stedet vil således blive anskuet som en levet erfaring, der er indlejret i vores bevidsthed gennem forskellige aktiviteter, minder og forventninger (Simonsen, 2010).

Stedstilknytning

I bogen: *Place and placelessness* (1976) beskriver humangeografen Edward Relph den dybe relation, som er mellem mennesker og steder: *“People are their places and a place is it’s people”* (Relph, 1976: 34). Mennesker og steder betragtes som en helhed, da et sted ikke kun skabes af de fysiske omgivelser, men ligeledes af de aktiviteter, meninger og oplevelser et individ kan have i og med et sted (ibid.).

Ifølge Relph vil individets fornemmelse af sted øges over tid og således opnå en stærkere tilknytning til stedet, hvis det har boet samme sted i længere tid (Relph, 1976: 33). Dette kan forklares ud fra den geografiske og sociale viden, der øges med tiden og gennem udviklingen af lokale ritualer og traditioner, som skaber stabilitet og kontinuitet i tilværelsen (ibid.). Tilknytningen til et specifikt område er, ifølge Relph, et essentielt behov for mange mennesker, da vi ifølge Relph har brug for et fast holdepunkt og et sted at kalde “hjem”, hvorfra vi kan betragte verden:

“Home is the foundation of our identity as individuals and as members of a community, the dwelling-place of being. Home is not just the house you happen to live in, it is not something that can be anywhere, that can be exchanged, but an irreplaceable centre of significance.” (Relph, 1976: 39)

Derudover beskriver Relph, hvordan tilknytning og hjemfølelse er en væsentlig del af “at have rødder”, og anvender hertil begrebet “care for place”, som involverer en følelse af dyb omsorg og bekymring for et sted:

“To care for a place involves more than having a concern for it that is based on certain past experiences and future expectations - there is also a real responsibility and respect for that place both for itself and for what it is to yourself and others. There is, in fact, a complete commitment to that place, a commitment that is profound as any that a person can make, for caretaking is indeed “the basis of man’s relation to the world.” (Relph, 1976: 38).

Relph understreger endvidere, hvordan hjemstedet udgør en betydelig del af vores liv, selvom vi ofte er uvidende om det dybe psykologiske og eksistentielle bånd, som vi har til stedet. Det kan være, at den umiddelbare tilknytning kun er forbundet til stedets fysiske fremtræden eller landskabet eller til bevidstheden om stedets vedholdenhed gennem tiden eller det faktum: *“that here is where we know and are known”* (Relph, 1976: 41), men dette gør ikke relationen mindre betydelig (ibid.).

I en diskussion om, hvorvidt tilknytningen til steder fortsat har betydning i det moderne samfund, påpeger Relph, at der eksisterer flere for former for tilknytning, der spænder fra fuldkommen tilknytning til absolut ingen tilknytning (Relph, 1976: 40). For at beskrive intensiteten af at være involveret i et sted og dermed menneskets følelsesmæssige tilknytning, anvender Relph begreberne insideness og outsideness.

Stedstilknytning

- *Eksistentiel outsidersness* involverer en bevidst fremmedgørelse fra stedet og en slags "hjemløshed": "A sense of the unreality of the world and of not belonging".
- *Objektiv outsidersness* er en tilstand, hvor stedet ikke tildeles særlig betydning, men betragtes i stedet ud fra en instrumentel rationalitet.
- *Tilfældig outsidersness* betyder, at stedet opleves som lidt mere end baggrunden for aktiviteter. Steder bliver til "non-places".
- *Andenhåndsinsider* involverer en følelsesmæssig tilknytning til stedet, men uden rent faktisk at besøge det, da tilknytningen sker gennem andenhåndserfaringer.
- *Adfærdsmæssig insideness* er en bevidst opmærksomhed på stedets fremtræden i form af eksempelvis mønstrene, strukturerne, indholdet.
- *Følelsesmæssig insideness* indebærer en empatisk involvering i stedet og en lyst til at føle, kende og respektere stedet.
- *Eksistentiel insideness* involverer en implicit dybdegående viden om, at det er stedet, du hører til og stedet udgør en del af egen identitet.

(Relph, 1976: 50-56)

De forskellige former for *insideness* og *outsideness* illustrerer, hvordan stedstilknytning, herunder tilhørsforhold og identiteter, er et levende og

dynamisk fænomen, som er konstituerende for måden, hvorpå mennesket identificerer sig gennem stedet. Tilknytningen formes via vores intentionelle handlinger og opmærksomhed på et givet sted og varierer således afhængigt af vores gøremål.

Relphs teoretiske perspektiver vil ikke nødvendigvis blive ekspliciteret i analysen, men vil i stedet blive anvendt som en grundlæggelse forståelse af stedet og dets betydning for menneskets "væren i verden". Derudover som konkret analytisk redskab til at identificere de unges forskellige tilknytningsformer, som kan være af både explicit og implicit karakter. Som følge af den betydning, som stedet har for menneskets identitet, vil disse to blive betraget som flydende og sammenhængende begreber.

Identifikation

Selvom specialet hovedsageligt anlægger et fænomenologisk fokus med udgangspunkt i de unges erfaringsverden, betragtes selvet ikke som en stabil størrelse, men som noget, der kommunikerer og forhandles gennem interaktioner i hverdagslivet. Dette er ud fra en forståelse af identiteten som et flydende og foranderligt fænomen, der skabes og formes i vekselvirkningen mellem individ og samfund. Derfor vil specialet ligeledes inddrage Richard Jenkins syn på social identitet, som er inspireret af Goffman (2009), og som derfor ikke placerer sig langt fra Wacquants forståelse af hverdagslivets interaktionsformer. Jenkins anskuer identifikation som et socialt fænomen, der konstrueres i samspillet mellem

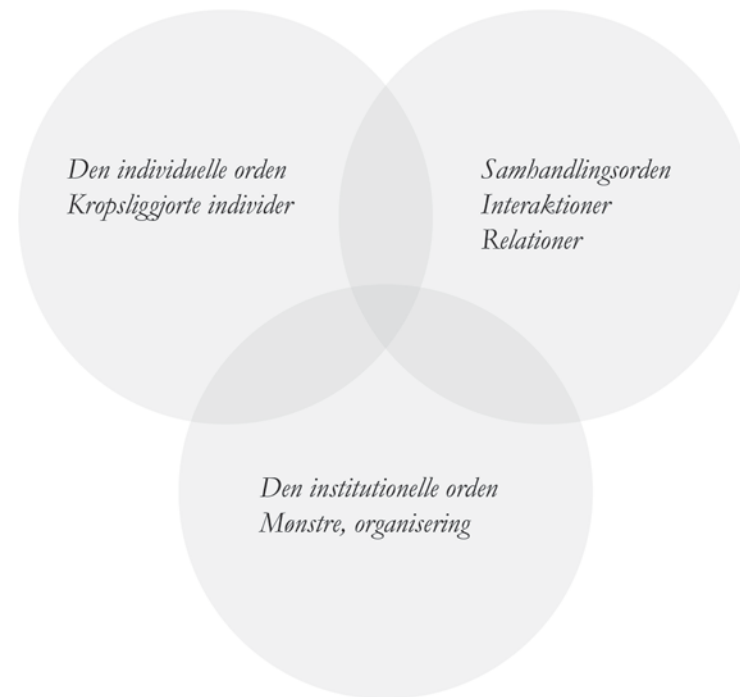
interne og eksterne identifikationsprocesser og vil derfor blive anvendt til at belyse de unges håndtering af omverdenens ydre definitioner i relation til egen identitet.

En indre-ydre dialektik

Ifølge Jenkins er social identitet en nødvendighed for, at vi mennesker kan skelne mellem hinanden og dermed navigere i den sociale verden (Jenkins, 2009: 12). Derfor søger vi som mennesker at afkode vores omgivelser, at finde ud af, hvem vi selv er og hvem andre er, og hvordan vi skal præsentere os selv og omgås andre (ibid.). Ifølge Jenkins vil menneskelig identitet altid være en foranderlig og social proces, da identitet er tæt forbundet med de måder, hvorpå vi samhandler med hinanden i hverdagslivet: *“Menneskers identiteter formes og skabes ud af de myriader af sociale påvirkninger og udvekslinger, der finder sted i det liv, vi hver dag lever med hinanden.”* (Jensen, 2009: 13).

I stedet for at sondre mellem individ og kollektiv søger Jenkins at forklare forholdet mellem disse to fænomener, som ifølge Jenkins er uløseligt forbundet gennem hverdagslivets samhandling (Jenkins, 2009: 40). Med inspiration fra Goffman og Giddens opstiller Jenkins tre “sameksisterende ordener”, som søger at indfange den menneskelige verden, som den konstrueres og opleves af mennesker, hvori individ og kollektiv mødes og forenes (ibid. 41f).

Den menneskelige verden

Ifølge Jenkins er individer unikke og uensartede, men selvet er derimod socialt konstrueret via interaktionsprocesser, hvorigennem individet definerer og redefinerer sig selv og andre. Jenkins anskuer således selvet som en vedvarende praksis gennem livet og som *“en dialektisk syntese af indre og ydre definitioner”* (Jenkins, 2009: 43), der konstitueres i samspillet mellem de tre ordener (ibid.). Ifølge Jenkins er det ikke nok selv at hævde en identitet, da den ligeledes må be- eller afkræftes af andre, hvilket understreger forståelsen af identitet som et socialt fænomen. Med reference

til Goffmans begreber “selvpræsentation” og “indtryksstyring” beskriver Jenkins endvidere, hvordan individet benytter sig af performative strategier i hverdagslivets interaktioner med henblik på at kontrollere dets fremtræden og heraf opnå andres accept. Strategier som binder sig til bestemte normer og regelsæt i den sociale verden, men som samtidig kan være improvisatoriske eller ureflekterede, da ingen regler vil være tilstrækkelige nok til at håndtere livets foranderlighed (Jenkins, 2009: 94f).

Nominel og faktisk identifikation

Interaktionen mellem den indre selvdefinition og andres ydre identifikationer kan ydermere anskues som en dialektik mellem selv billede og det offentlige billede, da vi ikke kun identificerer os selv, men også andre og bliver ligeledes identificeret af dem (Jenkins, 2009: 45). Jenkins beskriver, hvordan denne interaktion hovedsageligt er beskrevet i sociologien om afvigelse og stempeling (Becker, 1963, Goffman 1963, Lemert 1972). En afvigelsesociologi, der i høj grad fokuserer på den internaliseringsproces, der kan forekomme, hvis et individ tilegner sig den identifikation, som det påstemples af andre (ibid.). Jenkins påpeger i denne sammenhæng, at sådanne identitetseffekter afhænger af den enkeltes evne til at modstå den ydre identifikation og kan således indtage forskellige former (ibid.:45). Ydermere kan identifikation forstås som en forhandling mellem det indre og det ydre og dermed som en magtkamp med hensyn til hvilke definitioner, der får lov at dominere i vekselvirkningen mellem individ og samfund (ibid.). Ifølge Jenkins opfatter andre mennesker ikke kun vores identitet, men er aktive medproducenter og det ydre identifikationsmoment kan

således være yderst afgørende i den individuelle identifikationsproces (ibid.: 98). Jenkins påpeger i denne sammenhæng, at stempelingsprocesser kan være særligt effektfulde, hvis de er udstyret med en institutionel legitimitet og autoritet (Ibid.:102).

Ifølge Jenkins er stempelingsprocesser, herunder kategorisering, stereotypificering og tilskrivning af identitet, et *“rutinemæssigt og nødvendigt bidrag til den måde, vi finder mening og skaber forudsigelighed i en kompleks menneske verden”*, da identificering af fremmede individer lettes ved brug af sociale etiketter (Jenkins, 2009: 108, 112, 154). Konsekvenserne af sådanne processer afhænger af andres reaktioner på “det stempede individ” og af individets egen reaktion og formes derved i interaktionen mellem andres adfærd og egne handlinger (Jenkins, 2009: 102). I denne sammenhæng skelner Jenkins mellem to identifikationsformer: den *nominelle og faktiske identifikation* (ibid.). Den nominelle identifikation udgør det stempel, som individet identificeres med, hvorimod den faktiske identifikation udgør det, som den nominelle identifikation får af betydning i praksis over tid, og dermed hvordan individet oplever og reagerer på stemplet (ibid.).

Kapitel 4

Analyse: De unges levede erfaringer

Indledning

“Mange af beboerne er fortsat knyttet til deres cité, især de yngre beboere, for hvem den er ungdomsidentitetens anker, og ældre lejere, for hvem adgangen til et almennyttigt boligbyggeri betød en boligforbedring, og som i stedet prøver at forsvare mod udefrakommende folks smædende opfattelse. Men uanset om de accepterer eller er modstandere af den, er alle enige om at anerkende den vanære, der påvirker indbyggerne i de falddefærdige boligbyggerier.” (Wacquant, 2013: 151).

Som følge af boligområdernes heterogene beboersammensætning er beboernes billede af de franske *banlieue*'er ikke entydigt, men fælles er anerkendelsen af omverdenens foragt. Wacquant fremhæver i denne sammenhæng ungdommen som en splittet kategori, idet nogle unge betragter boligområdet med afsky, mens det for andre er en afgørende identitetsfaktor (ibid.). Følgende analyse ønsker at undersøge stedets betydning for unge i Vangkvarteret i relation til omverdenens produktion af territorial stigmatisering og heraf dykke ned i forholdet mellem interne og eksterne stedsforståelser. Wacquant beskriver i denne sammenhæng territorial stigmatisering som en integreret del af det levede liv i forsømte boligområder og som en symbolsk vold, der influerer beboernes adfærd og selvforståelse i interaktionen med andre. I Vangkvarteret kan der identificeres lignende tendenser, særligt i relation til børn og unge, som konfronteres med stigmaet i forskellige hverdagslivssituationer:

“Man ved godt, at der er denne her fortælling om ens boligområde. Det er noget, som både de mindre børn oplever i skolen, f.eks. fra legeaftaler, hvor forældre ikke vil sende deres børn hen i Vangkvarteret, men også det her med, at når man kommer videre i uddannelsessystemet, eksempelvis på gymnasium, så er der ligesom en grænse, der skal overskrides” (Bilag 2: Boligsocial projektleder).

Følgende analyse vil bestå af fem konkrete stedsfortællinger, som er baseret på interviewuddrag fra mine samtaler med etniske minoritetsdrengene i alderen 14-17 år. Disse fortællinger har til formål skabe en dybere indsigt i det lokale ungdomsliv, herunder de sociale muligheder og barrierer, som stedet medgiver, men samtidig synliggøre variationen og kombinationen af de anvendte strategier med henblik på at indfange fænomenets kompleksitet.

Klubben som social arena

“De unge hilser altid på alle i rummet, når de kommer ind ad døren ved at give hinanden hånden. Det skaber en respekt i rummet. Én af de unge nævner, at han gerne vil søge arbejde på McDonald's: “Wallah, jeg vil gerne tjene para”. Én af klubmedarbejderne benter hurtigt en computer, så han kan hjælpe med ansøgningen. “Hvorfor vil du gerne have jobbet?” spørger klubmedarbejderen. “Jeg vil bare gerne tjene para. Kan jeg skrive det?” siger han, mens han griner. Der er to andre unge i klubben, som allerede har et fritidsjob og tilbyder derfor sin hjælp. Ét af de felter, som den unge skal udfylde, omhandler fritidsliv. Den unge er i tvivl om, hvad han skal skrive, da han ikke går til nogen fritidsaktiviteter. Én af klubmedarbejderne foreslår, at han kan skrive ungdomsklubben.

“Ja, bare skriv Klub Agervang” siger én af vennerne. Den unge begynder at skrive, men stopper pludseligt: “Nej, wallah, jeg kan ikke skrive Klub Agervang, så tror de bare, at jeg er kriminel”, mens han griner og sletter hurtigt ordene fra ansøgningen.” (Bilag 1: Feltnotat).

Ovenstående feltnotat illustrerer de unges opmærksomhed på de eksterne forestillinger og sociale kategorier, der forbindes med deres boligområde. Særligt de unges forventning om en *ydre kriminalisering* af deres identiteter grundet den betydning, som stedet har, hvilket vil blive uddybet i de følgende analyseafsnit. Klub Agervang fremtræder på mange måder som et maskulint rum, en såkaldt “drengeklub”, idet det kun er drenge fra boligområdet, som anvender den: *“Det har altid været en drengeklub. Der har aldrig været nogen piger, som har været hernede. Jo små piger, men ikke nogen på vores alder” (Bilag 7: Marvin).* Derudover består klubben hovedsageligt af store sofamøbler og et fladskærms-tv, som ligeledes afspejler stedets maskuline karakter.

“Velkommen til Perkerklubben” råber én af drengene med et glimt i øjet første gang jeg træder ind ad døren. Denne velkomst fremviser på mange måder den mentalitet, som dominerer i klubben, og som ligeledes er eksemplificeret i ovenstående feltnotat. Ved at dramatisere og ironisere omverdenens stereotypificeringer gennem udspilningen af en maskulin, etnificeret performance søger drengene i høj grad at omvende og tage ejerskab over den positionering, som de tillægges af omgivelserne. I denne sammenhæng henter de unge ofte inspiration fra den amerikanske rap- og

hiphopkultur, idet deres køn, etnicitet og ”ghetto-tilhørsforhold” fremhæves som positive identifikationer i stedet for negative stempler (Jensen, 2007, Sernhede, 2007). Ifølge Sune Qvotrup Jensen kan denne strategi betegnes som en modstand mod omverdenens patologiserende blik, herunder positionen som den “etniske anden” (Jensen, 2007). Selvom de unge i klubben udspiller en maskulin performance og har en ironisk distance til det, de gør og siger, er denne adfærd ikke altdominerende. I sidste ende tager drengene hinanden alvorligt og hjælper hinanden, hvilket fremviser deres kompetencer i at træde ind og ud af roller og dermed en situeret kreativitet, som Jensen påpeger i hans studie af etniske minoritetsdrenge i stigmatiserede boligområder (Jensen, 2007). Denne kreativitet gør sig gældende i de følgende stedsfortællinger, da det er tydeligt at mærke, hvordan flere af de unge indtager en mere ydmyg rolle under interviewsituation, som står i kontrast til den, som udspiller sig blandt vennerne. Eksempelvis var der én af drengene, der sagde “Wallah” under interviewsamtalen, hvorefter han hurtigt undskyldte. Denne opmærksomhed stemmer overens med Jensens empiriske fund, idet han ligeledes har erfaret, hvordan de unge er meget bevidste om, hvornår de ønsker at fremstille sig selv på en stereotyp måde.

Selvom klubben kun har åbent tre aftener om ugen, hersker der ingen tvivl om, at klublivet udgør en væsentlig komponent i de unges hverdagsliv: *“Ligeså snart jeg står op, så er det bare skole, og så venter vi til kl. 18, og så tager vi i klubben og hygger” (Nasim).* Én af årsagerne til at klubben og boligområdet generelt kan have en særlig betydning for ungdommen i forsømte

boligområder, er, at en stor del af deres sociale liv foregår i det offentlige rum. Ifølge Hakan Kalkan, som forsker i unge mænd og gadekultur på Nørrebro, kan dette skyldes at mange børn og unge vokser op i små, overfyldte lejligheder (Kalkan, 2018: 308). Derudover er disse børn og unge i mindre grad tilknyttet organiserede fritidsaktiviteter, hvorfor de i højere grad hænger ud i boligområdet (CFBU, 2017). Ydermere bliver det offentlige rum for mange unge et fristed, hvor de kan udvikle egne levemåder og identiteter. Et fristed, som kan være særlig tiltrængt for den etniske minoritetsungdom, der ofte føler sig splittet mellem familiens traditionelle, religiøse normer og det moderne, urbane liv (Kalkan, 2018, Sernhede 2007, Mørck, 1998). Klubben tilbyder imidlertid et mere trygt opholdssted og et alternativ til den livsstil, der udspiller sig på gaden, når de unge ikke har noget at give sig til i hverdagen:

“Dem, som primært kommer i klubben, er dem, der ikke er en del af foreningslivet eller som ikke har et fritidsarbejde. Og så er der ikke så meget andet end at tage i klubben eller være derhjemme eller lave noget tredje. Og det tredje plejer altid at være... Mindre gode ting. “Vi keder os, og så stjæler vi lige en cykel eller laver graffiti et eller andet sted eller prøver lige at ryge nogle joints”. Så på den måde synes jeg, at klubben er med til at fange de unge mennesker og skubbe dem på vej.” (Bilag 8: Klubmedarbejder).

Denne opfattelse er også en del af de unges egen fortælling om klubben, hvilket vidner om en opmærksomhed på deres egen potentielle afvigelse, hvad enten den er forestillet eller erfaret: *“Det er meget bedre at være i klubben*

end at være hjemme eller ude i byen og så lave noget dumt eller komme til at lave noget dumt.” (Bilag 9: Osman).

Selvom der i klubben er plads til at de unge kan være sig selv, kan der samtidig observeres en række normative strukturer, idet klubben præsenterer sig som et rum, hvor drengene afholder sig fra at lave ”ballade”. Derfor skal de efterfølgende stedsfortællinger betragtes som et resultat af interaktionen mellem de unge og jeg, men ligeledes som et resultat af den konkrete sociale kontekst, som klubben udgør og som kan have indflydelse på, hvordan de unge ønsker at præsentere sig.

I interviewsamtalerne vil der blive anvendt forskellige betegnelser til at beskrive Vangkvarteret, idet området kan inddeles på forskellige måder. Størstedelen af de unge gør brug af betegnelsen Mellemvang eller MV, som er en betegnelse, der i de unges øjne inkluderer Vangkvarteret, men også de nærtliggende parcelhuse og lejlighedskomplekser. Denne betegnelse har jeg kun observeret blandt de unge, hvilket kan være et tegn på, at de unge selv ønsker at definere stedet og derved fjerne sig fra de berygtede betonblokke. Derudover vil der blive refereret til Havevang, Engvang og Agervang, som er de tre områder, der tilsammen udgør Vangkvarteret.

Ydermere vil der blive henvist til Ladegårdsparken, som er et alment boligområde i Holbæk, der tidligere har optrådt på Regeringens ghettoliste og som ligeledes er berygtet i det lokale miljø. I interviewsamtalerne har jeg

bevidst valgt at spørge indtil de unges opfattelse af og relation til Ladegårdsparken med henblik på at få en udvidet forståelse af de unges stedshåndtering. Spørgsmålet er i denne sammenhæng, hvordan de unge betragter deres eget boligområde i relation til andre steder, som undergår samme sociale udfordringer?

i. “De svage må finde sammen for at være stærke”

Den indledende stedsfortælling er baseret på min samtale med Almir på 16 år og Mehmed på 17 år. Denne fortælling er udvalgt som den første, idet den på mange måder fungerer som en parafly over de andre fortællinger ved at åbne op for de ambivalenser, som er tilknyttet de unges stedsbåndtering. Både Almir og Mehmed udviste en fortrolighed i samtalen og interesse i at deltage, hvilket er afspejlet i fortællingen. Mehmed er som den eneste informant tilflytter, hvorimod de andre er opvokset i området. Førhen boede Mehmed i Ladegårdsparken, som vil blive nævnt i samtalen.

(Bilag 10)

Hvordan vil I beskrive Vang til nogle, som aldrig har været i Vang før?

A: Altså folk de ser jo på nyhederne, jamen det er sådan og sådan, men når man kommer herud, så er det meget fredeligt. Mange mennesker kender hinanden, og folk er søde mod hinanden. Behandler hinanden med respekt. Det er fedt.

M: Ja, altså her er slet ikke sådan som mediernes, de siger, der er. Hvis jeg skulle fortælle en ven eller bruge nogen til at komme ned til Mellemvang, så ville jeg helt klart fortælle om, hvor stort og pænt det er. Og så fællesskabet, hvor stærkt det er.

Tror I, at der er forskel på Vang og andre boligområder?

A: Ja. Altså, hvis man tager en anden bydel af Holbæk... Nu har jeg har glemt, hvad den side hedder, men jeg tror ikke folk kender hinanden så meget, som folk gør her. Man bor meget tæt herover og snakker med hinanden.

Synes I, at boligområdet har forandret sig i den tid, I har boet her?

A: Altså nu, hvor man bliver ældre, så ser man tingene på en lidt anderledes måde.

På hvilken måde?

A: Førhen i tiden var jeg bange for at gå ud, fordi man hørte, at de gør sådan og sådan, men

på et tidspunkt, så tænkte jeg: “Ved du hvad? Jeg gør det. Nu går jeg ud helt fredeligt”. Og så var der ikke så meget mere i det. Så fik jeg kendskab til nogle af de andre venner, som jeg har i dag. Har spillet fodbold med dem siden jeg var helt lille.

Men da du var yngre, kunne godt der være sådan en...

A: Ja, da jeg var yngre, så kunne man godt lige sådan... “Okay, hvad er det?”, fordi man ser... Man kigger jo meget ud ad vinduerne. Jeg bor på øverste etage, så jeg kan se ud til næsten hele Agervang.

M: Altså, jeg har jo ikke boet her så længe. Men som han sagde, ting forandrer sig jo. Man har et andet syn, når man er barn. Børn misforstår stort set alting. Hvis der er to store drenge og der måske er én, der klapper den anden sådan her (klapper sin ven på ryggen), så kan barnet godt tro, at han tager fat i ham. Meget i en negativ sammenhæng. Så generelt ens syn, det ændrer sig rigtig meget, når man vokser op.

Hvad tror I andre tænker om Vang? Har I nogensinde modt nogle fordomme?

A og B: Ja rigtig meget

Kan I prøve at fortælle?

M: Her for noget tid siden, så fortalte jeg mine venner, at jeg skulle flytte her tæt på Mellemvang, og så begyndte de med det samme at sige: "Åh. Det er den ghetto der, hvor alle går rundt med pistoler og sådan noget". Så siger jeg: "Nej, det er det ikke. Tværtimod. Det er et helt roligt kvarter. Der sker næsten aldrig noget". Og du ved, det gider de så ikke at tro på. Og så for at jeg skal gøre diskussionerne mindre og nogle gange fjerne dem helt, så i stedet for at sige, at det ligger tæt på Mellemvang, så siger jeg, at det ligger tæt på Rema 1000. Så vi slet ikke kommer ud i den snak.

Hvad får det dig til at føle? Altså, når man skal stå der at forsvare?

M: Altså selvfølgelig, du er jo helt forsvarsløs, fordi der er jo sket nogle dårlige ting før i tiden.

Der er altså jo også nogle grunde til, at det er sket. Jeg ved jo ikke, hvorfor det er sket, men jeg ved, at der er sket nogle ting, og jeg kunne jo ikke forklare hvorfor, fordi jeg ikke ved hvorfor. Og de ting er jo så blevet udsendt i nyhederne, og det har folk jo så set. Og det er det, som understøtter deres argument om, at det ikke er et godt sted at bo. Også det fact, at der bor flere indvandrere her. Det er også et kæmpe faktum på, at det betegnes som en ghetto, men det er jo ikke nødvendigvis ensbetydende med, at en ghetto er et farligt sted. En ghetto det er jo bare, hvor størstedelen de er uden for arbejdsmarkedet, og hvor der bor flere indvandrere end der bor danskere. Så du ved... Med de fakta bag sig, så er det lidt forsvarsløst og meningsløst at forsvare et område, så man bliver sådan helt rød i hovedet. Og ret tom... Når de bringer den slags frem til bordet.

(...)

A: Altså, da jeg gik i folkeskolen, så havde jeg en eller anden protokol, hvor man skulle have

nogle venner med hjem. Og det faktum, at forældrene skulle have adresserne, så var de jo lidt usikre på det. Det hørte jeg fra min lærer jo... At de var usikre på at sende deres børn herud.

Gjorde lærerne noget?

A: Næh. Lærerne tog det, som det var. De trak mig bare ud af det.

Så du ikke var en del af det?

A: Ja, det var det, de gjorde, fordi... Folk var jo bange.

Nu spørger jeg lige igen. Hvad fik det dig til at føle?

A: Jeg følte, at det var nedtrykkende. Altså, det var jo ikke fedt? Det var nogle af mine gode kammerater.

Hvor gammel var du der?

A: Tror jeg gik i 5. klasse.

Forstår man det egentlig?

A: Jeg forstod det godt i situationen, fordi jeg vidste jo godt... Okay, folk de er bange, og jeg forstår ikke hvorfor på det tidspunkt. Det forstår jeg heller ikke nu, men altså jeg tænkte ikke så meget over det, men ja.

Tror I også, at det kan være forældrene?

A: Ja, det er det en helt del. F.eks. hvis vi tager Østbyen. Det er jo den rige del i Holbæk, og det her er jo den fattige del. Hvis man tager den på den måde jo, så folk de ser jo ikke... De kommer jo ikke ned og oplever, hvordan tingene er. De kommer ikke ned og kigger på det. De holder sig for sig selv.

(...)

Hvordan er jeres forhold til Ladegårdsparken? Du har boet der?

M: Ja, altså der er jo et par stykker, som jeg kender herfra, som også har været der før i tiden. Det er meget... Der er også et

sammenhold på kryds og tværs, fordi hvis der ikke var et sammenhold, hvordan skulle jeg så være hernede i dag og føle mig velkommen og føle mig tryk og føle mig hjemme? Ligesom jeg gør derovre? Det er jo fordi, at vi har et sammenhold. De svage må finde sammen for at være stærke.

Tror du, at det er derfor, at der er et sammenhold?

M: Ja... Eller som han sagde "den fattige del". Ladegårdsparken anses jo som at være... Det er en tidligere ghetto. Og Vang er stadig en ghetto. Når de finder sammen, så har vi et sammenhold, der ikke kan brydes.

I ovenstående fortælling udviser begge informanter en opmærksomhed på de eksterne forestillinger, der eksisterer i relation til Vangkvarteret, hvilket understreger de unges erfaringer med det boligmæssige stigma. Almir og Mehmed anvender i denne sammenhæng en række forsvarsmekanismer, der vidner om en ansvarsfølelse og en omsorg for stedet, hvilket står i kontrast til det stedsforhold, Wacquant identificerer i de franske *banlieue*'er og amerikanske ghettoer (Wacquant, 2013). Til spørgsmålet om, hvordan de vil konstruere stedet i mødet med fremmede, afviser Almir og Mehmed mediernes diskurser og søger i stedet at konstruere en lokal modfortælling ved at fremhæve positive stedsmarkører såsom "fredeligt", "søde mennesker", "respekt", "pænt" og "fællesskab". Ydermere forsøger de at omvende betydningen af de massive lejlighedskomplekser og "tætheden" til positive kvaliteter, som styrker de mellem menneskelige relationer i området, og heraf omvende dominerende vurderingskriterier.

Imidlertid kan det være vanskeligt for de unge at opretholde "barrikaderne", idet fortællingen ligeledes vidner om en meget vedholdende stigmatisering i interaktionen med udefrakommende. Mehmed beskriver en situation, hvor han først anvender positive modsvar som strategi, da han støder på vennernes fordomme om boligområdet, men ender til sidst med at justere sin adfærd, da strategien ikke vinder indpas. Mehmed vælger i stedet at fjerne sig fra stedet ved at konstruere sig selv som "outsider". I stedet for at nævne Mellemvang, refererer han blot til Rema 1000 og slører dermed sin adresse, hvilket stemme Wacquant kalder *dissimulation* (Jf. Stigmahåndtering). Denne strategi kan tolkes som et forsøg på at undvige eller "passere" stigmaet ved at skjule dele af sin identitet og dermed justere

sin egen selvfremsstilling gennem det, Goffman kalder "indtryksstyring", i ønsket om at opnå andres bekræftelse (Jenkins, 2009: 96, Goffman, 2009: 113). Den territoriale stigmatisering adskiller sig i denne sammenhæng fra mere kropslige stigmamarkører såsom køn og etnicitet, der ikke i samme grad kan skjules og nedtones gennem ansigt-til-ansigt relationer. Ifølge Jenkins kan det at modarbejde den ydre identifikation (stemplingen) ved selv at frembringe alternativer være en udmattende proces, hvilket kan forklare, hvorfor Mehmed i sidste ende vælger en anden strategi. Ifølge Mehmeds fortælling fremkalder den boligmæssige stigmatisering, og det at skulle forsvare området en tomhedsfølelse og en rødmen i ansigtet, hvilket kan tolkes som et udtryk for hans følelsesmæssige involvering i stedet og måden, hvorpå stigmatiseringen indoptages og kropsliggøres. Således kan en bevidst undvigelse være nemmere at håndtere i situationen, da strategien skaber en vis forudsigelighed i interaktionen. Selvom de anvendte strategier kan fremstå effektive, kan det at "fortie" sin adresse eller at føle sig tvunget til at forsvare sit boligområde være et tegn på den tavse skam og skyldfølelse, som stigmatiseringen medfører (Wacquant, 2013: 241ff).

I fortællingen udviser begge informanter en uforståenhed over for de fordomme, der eksisterer om boligområdet. Imidlertid har de vanskeligt ved at udfordre offentlighedens konstruktioner, der fremtræder som "universelle sandheder". Almirs oplevelse af at blive frataget en social aktivitet i skolen grundet andre forældres bekymringer om stedet, understreger stigmatiseringens gyldighed i hverdagssituationer. I stedet for at udfordre fordommene vælger læreren at fastholde stigmaet og derved

reproducere forestillingen om Vangkvarteret som “et farligt sted”. Forældrenes reaktioner kan betragtes som et eksempel på, hvordan mediernes (ofte maleriske) fremstillinger kan medvirke til, at udefrakommende aktører etablerer en følelsesmæssig involvering i stedet uden rent faktisk at besøge det. Denne form for “andenhåndstilknytning” kan tænkes at influere grænserne mellem det forestillede og det erfarede, som bliver flydende i beboernes egen oplevelse af stedet.

Grænserne mellem det forestillede og det erfarede kan ligeledes tænkes at være influeret af stedets historie, herunder lokale stedsmyter, som genfortælles fra generation til generation. I mindre lokalsamfund, hvor alle kender hinanden, er sladder eller “gossip”, som Norbert Elias kalder det (1994), forventeligt, hvilket fordrer bestemte sociale normer og handlemåder blandt beboerne (Pedersen, 2018). Ifølge Norbert Elias anvendes sladder som et bekræftende middel til at styrke fællesskabet og tilknytningen mellem medlemmerne i en gruppe eller et lokalsamfund (Elias & Scotson, 1994: 89). Almir og Mehmed italesætter i denne sammenhæng en utryghed som barn, der er baseret på rygter og forestillinger om farlighed: *“Man hørte, at de gør sådan og sådan”* (Almir). Sådanne forestillinger kan tænkes at udspringe af konkrete oplevelser med stigma i skolen, men ligeledes fra andre børn og unge i boligområdet, som ønsker at vinde respekt ved at fastholde bestemte “farlighedskonstruktioner” (Rosten, 2017, Sandberg, 2005). Gennem min egen interaktion med både den yngre og ældre ungegeneration, har jeg netop erfaret, hvordan der flittigt bliver genfortalt historier, der søger at leve op til rygten som ghetto ved at dramatisere og

ironisere de stereotype forestillinger i et forsøg på at opnå anerkendelse og status inden for drengegruppen (Jf. Klubben som social arena). Imidlertid har størstedelen af de unge ikke selv oplevet noget ubehageligt eller kriminelt, men grundet de kollektive stedsmyter, der produceres både indefra og udefra, risikerer de unge at indtage et ambivalent syn på boligområdet. Dette betyder samtidig ikke, at der ingen kriminalitet er, men at kriminaliteten er koncentreret omkring en mindre beboergruppe – særligt den ældre og mere udsatte ungegruppe, som jeg selv har været i berøring med i det indledende feltarbejde.

Selvom Almir og Mehmed forsøger at frembringe modsvar og heraf udfordre dominerende stedsforståelser, kan der samtidig identificeres en symbolsk magt, der fastholder beboerne som socialt og økonomisk underprivilegerede. Dette kommer blandt andet til udtryk ved at boligområdet positioneres kollektivt som “den fattige bydel” og “ghettoområderne” (Ladegårdsparken og Vangkvarteret) som “de svage”. Dermed omdannes samfundets sociale strukturer, som er medieret i det fysiske rum, og bliver til mentale strukturer i måden, hvorpå de unge betragter boligområdet. Imidlertid forsøger Almir og Mehmed at omvende de sociale etiketter til noget positivt ved at fremhæve fællesskabet og sammenholdet, hvorfor den symbolske magt ikke fremstår entydig og altdominerende. Derudover retter de en kritik mod medierne, som de mener skaber et forvrænget billede af boligområdet og udviser dermed en opmærksomhed på den diskursive magtform. Således er det, der internaliseres, ikke nødvendigvis miskrediteringen i sig selv, men i stedet

distinktionen og heraf opmærksomheden på miskrediteringen, hvilket har indflydelse på de unges stedshåndtering og sociale identitet.

ii. "Vi er ligeglade"

Nærværende fortælling er baseret på min samtale med Nasim på 15 år og Fahad på 17 år. Nasim udviste i begyndelsen modstand ved at lade sig interviewe, hvilket er afspejlet i samtalen. Nasim og Fahad er derudover de eneste, som ikke har haft et fritidsarbejde, hvilket kan forklare, hvorfor denne formaliserede samtale fremstår mere unwanted for dem end de andre.

(Bilag 11)

Hvordan har det været at vokse op i Vang?

N: Jeg synes, at det har været meget godt.

Hvorfor?

N: Jeg synes bare, at det er stille og roligt.

Hvorfor?

N: Der er ikke så meget ballade der, hvor jeg bor. Det er der lidt mere den anden vej.

Den anden vej?

N: Der hvor han bor. Det er i midten.

Hvad vil det sige?

N: Det vil sige... Hvad mener du?

Altså, der er ikke ballade der, hvor du bor, men der hvor han bor?

N: Han bor helt på den anden side. Der er de hvide blokke, og så er der de sorte blokke. Og han bor i de hvide blokke, og jeg bor i de sorte blokke.

Ser man nogle gange forskelligt på de to områder?

N: Nej.

F: Det hele er bare MV.

Og hvad med dig?

F: Det har været meget dejligt, selvom der er mange, som er flyttet ud og mange som flytter ind og sådan noget. Men det er sgu fint nok.

Hvordan vil I beskrive Vang til nogle, som aldrig har været her?

F: Jeg tror nok, at de vil være lidt bange efter det, som de har hørt, men det er normalt.

Hvad vil I selv fremhæve?

N: Folk tror, at det er sådan et kriminelt sted, men det er det ikke så meget, synes jeg.

Møder I fordomme, når I fortæller, hvor I bor?

N: Nogle gange siger de bare, at du bor i ghettoen eller sådan noget.

Hvad tænker I om det?

F: Vi er ligeglade.

N: Ja, jeg er ligeglad med, at de siger det.

Hvorfor?

N: Fordi der er ikke noget at tage sig af.

Kommenterer folk på det?

N: Nej.

Det er ikke noget, som I tænker over?

N: Nej.

Hvad tænker I om, at Vang bliver kaldt en ghetto?

N: Jeg er ligeglad.

Har du altid haft det sådan?

N: Ja.

Kan I huske, hvornår I blev bevidste om, at det bliver kaldt for en ghetto?

F: Jeg har altid troet og vidst, at det var en ghetto. Lige siden vi flyttede hertil.

N: Ja.

Kan I huske nogle konkrete situationer?

N: Nej.

Tænker I, at Vang er anderledes end andre boligområder?

N: Nej, jeg tror, at det er det samme. Alle ghettoer i Danmark.

Synes I selv, at det er en ghetto?

N: Jeg tænker ikke så meget over det.

Hvad tænker I om, at nogle politikere gerne vil lave Vangkevarteret om?

F: Det er en dårlig idé.

Hvorfor?

F: Det synes jeg bare.

N: Det er en dårlig idé, fordi folk har boet her i lang tid, så der er ikke nogen grund til at rive ned. De skal bare tage dem ud, der ikke kan finde ud af at opføre sig ordentligt.

Mener du, at der er nogle, som ikke kan opføre sig ordentligt?

N: Ja, de kriminelle samfundstabere (griner).
Altså, de kriminelle.

(...)

Hvor føler I jer hjemme henne?

N: Derhjemme.

F: Udenfor. Indenfor.

N: Over det hele.

F: Hvor som helst.

Føler I jer hjemme alle steder?

F: Yes.

I hele verden?

F: Nej nej, kun i MV.

En generel tendens, som jeg har observeret blandt den yngre ungegeneration, er, at især drengene er tilbøjelige til at indtage rollen som "ligeglad" i måden, hvorpå de håndterer stigma, selvom det langt fra er alle. Lige gyldighed kan i denne sammenhæng betragtes som en form for passivitet og en måde at distancere sig selv fra stigmaet, men kan ligeledes anskues som en modreaktion, der i sammenhæng med drengenes maskuline performance indtager en mere oppositionel karakter. Forud min interviewsamtale med Nasim og Fahad fornemmede jeg denne oppositionelitet, som endvidere fik indflydelse på selve interviewsituationen. Særligt fra Nasim, som i begyndelsen afviste at deltage som informant, hvilket kan skyldes, at han havde bestemte forestillinger om min interesse og holdning til boligområdet:

"På vej ud af klubben fortæller jeg én af drengene, at jeg håber han, ligesom de andre, vil deltage i et interview i morgen: "Wallah, jeg ved ikke, hvad det er for noget?" svarer han modstridende. Jeg fortæller, at jeg interesseret i at vide, hvordan han bruger området, og hvad hans forhold er til Vang. "Der er masser af skyderier herude" siger han, mens han griner og går videre." (Bilag 1: Feltnotat).

Feltnotatet vidner om de unges forventning om en ydre kriminalisering af boligområdet, herunder egen identitet, som har været en gennemgående tendens undervejs i feltarbejdet. I størstedelen af mine samtaler er det netop de unge selv, der nævner kriminaliteten, fordi de forventer, at det er det, som jeg gerne vil tale om. I nogle tilfælde forsøger de unge at afkriminalisere og normalisere sin identitet ved bevidst at nedtone kriminaliteten eller

udpege andre som "problemet": *"Der er ikke så meget ballade der, hvor jeg bor. Det er der lidt mere den anden vej"* (Nasim). I andre tilfælde dramatiseres og ironiseres de kriminaliserede forestillinger som ved ovenstående feltnotat. Denne strategi kan tolkes som et forsøg på aflede situationen eller genvinde kontrollen ved udstråle, at de ikke lader sig påvirke. De unges fokus på kriminalitet kan betragtes som et resultat af den territoriale stigmatisering, som de unge oplever i form af medierne og politikernes repræsentationer, der ofte baseres på forestillingen om "kriminaliserede unge mænd fra ghettoen", men som reproduceres gennem hverdagslivets interaktioner. Derudover har Vangkvarteret længe været genstand for "særlige ungeindsatser" med et kriminalpræventivt sigte, som ligeledes kan have skærpet de unges blik på deres egen potentielle afvigelse. Mange af disse indsatser udgør et nødvendigt holdepunkt i de unges liv, men risikerer samtidig at fastholde de kriminaliserede forestillinger.

Med hjælp fra én af klubmedarbejderne lykkedes det til sidst, at få Nasim til at deltage i et interview, men med løftet om kun 20 minutters varighed og med sodavand som betaling. Derfor er ovenstående fortælling mere kortfattet end de andre, men fortsat interessant, idet den vidner om den modstand, der aktiveres som reaktion på den positionering, de unge forventer at blive mødt med af omverdenen. I bogen *"The Weight of the World"* (1999) begrebsliggør Bourdieu dette fænomen, som han kalder *resistance to objectification*, der netop beskriver det ubehag, som informanterne kan føle ved at lade sig objektivere (Bourdieu, 1999: 615ff). Dette ubehag

observerede jeg gentagne gange, da jeg forsøgte at overtale Nasim til at deltage gennem hans brug af forskellige afledningsmanøvrer:

“Jeg har fundet nogle, som gerne vil lave interviews! Alle dem her!” siger han, mens han griner og peger drillende rundt på sine venner. “Og hvad med dig?” spørger jeg, hvorefter han hurtigt afviser” (Feltnotat, d. 4. marts).

Imidlertid er modstanden ikke en reaktion, der indtages af alle og som dermed kan tænkes at afhænge af den enkeltes position og erfaring i felten samt graden af medindflydelse, da objektivering ligeledes kan være en positiv oplevelse for nogle mennesker (Bourdieu, 1999: 615). I denne sammenhæng videreudvikler Sune Qvortrup Jensen Bourdieus begreb, som han omdøber *resistance til othering* i hans studie af unge mænd og etnisk/racial andenhed (Jensen, 2007). Ifølge Jensen skærpes og dramatiseres modstanden mod objektivering, når den subjektposition, der tilbydes i situationen, er positionen som “den anden”:

“En kategorisering som afviger, som anderledes, som illegitim, som en der afgrænser normaliteten og - måske især - som repræsentant for det ikke-danske og/eller for en etnisk minoritetsgruppe.” (Jensen, 2007: 103).

Selvom jeg længe har deltaget i det lokale liv og derved ikke føler mig som en fuldgyldig outsider, men nærmere som en følelsesmæssig insider, der søger at forstå og respektere stedet, adskiller min position sig markant fra

drengenes; hvid, etnisk dansk kvinde - repræsentant for majoritetskulturen. Dette kan i sig selv tænkes at bidrage til de unges følelse af andengørelse som følge af det magtrum, der skabes i interaktionen. Kathrine Vitus Andersen bekræfter denne tese i hendes Ph.d.-afhandling: *“Problembørn, pædagoger og perkere”* (2005). Ud fra hendes erfaring med modvillige respondenter beskriver Andersen med reference til Adler & Adler (2002), hvordan der generelt kan eksistere en *“distrust of the intentions and meanings of academic research”* blandt respondenter, der indtager positionen som underprivilegerede, men som samtidig influeres af den sociale rammesætning, herunder forskerens egen ageren i felten (Andersen, 2005: 72f). Selvom jeg forsøgte at skabe en afslappet atmosfære undervejs i interviewsamtalen og heraf skabe et trygt rum for dialog, kan interviewsituationen på mange måder beskrives som formel og institutionaliseret på baggrund af den opsætning, som interviewsituationen skaber – et aflukket rum, lydoptager, informant og interviewer placeret på hver sin side af bordet. De unges anvendte strategier kan således betragtes som et produkt af de konkrete omstændigheder og dermed den ”scene”, som de fremføres på. Derudover kan interviewsituationen opleves som mystisk eller fremmedgørende, da den er uvant for mange af de unge, som netop skyldes deres position og erfaring i felten. Særligt for Nasim og Fahad, der som de eneste informanter aldrig har haft et fritidsjob og som dermed ikke har erfaring med at skulle fremføre sig selv i en mere ”professionel” sammenhæng.

Nasim, og til dels Fahad, indtager i interviewsituationen rollen som “lige glade” og “uinteresserede”, hvilket kan siges at afspejle den

observerede modstand allerede inden samtalen, men kan samtidig være et udtryk for den vanemæssige praksis, som oplevelsen af stigma påtænkes at være (Koefoed & Simonsen, 2010). Rollen kommer eksplicit til udtryk, når Nasim og Fahad konfronteres med, hvad de selv og andre tænker om boligområdet: *“Vi er ligeglade. (...) Fordi der er ikke noget at tage sig af” (Nasim)*, men også mere implicit i deres korte og afvigende svar. Ydermere afbrydes interviewsamtalen i flere tilfælde af Nasim, der forsøger at drille Fahad, når han svarer på spørgsmålene med en vis alvor i stemmen. I Nasims tilfælde tager ligegyldigheden dermed også form som en ironisk distance.

Nasim og Fahads håndtering af det territoriale stigma, herunder reaktion på den andengørelse, som interviewsituationen kan tænkes at frembringe, kan relateres til den strategi, Wacquant betegner som *studied indifference* (Jf. Stigmahåndtering). Ved at agere “ligeglad” i situationer, hvor de unge konfronteres med en vis grad af andenhed, udøver de unge modstand ved at nedtone betydningen af stigmaet. Nasim og Fahad nægter således at indtage “offerrollen” ved at fremvise en vis robusthed over for fænomenet, som forstærkes gennem ironisering og udspilningen af maskulin performance. Denne håndteringsmåde kan tolkes som et forsøg på at ignorere eller fortrænge den eksterne fjendtlighed ved at justere sin egen selvfremstilling og dermed mindske den sociale uværdighed i mødet med udefrakommende, hvilket fremviser de unges mulighed for at påvirke stemplingsprocessen. Ifølge Jenkins er det ikke muligt for individet at se sig selv uden også at se sig selv, som andre mennesker ser en, men dette er ikke ensbetydende med, at individet ikke kan udøve modstand mod

omverdenens ydre definitioner og heraf fastholde et positivt selvbillede (Jenkins, 2009: 444f).

Selvom Nasim og Fahad tilsyneladende indtager positionen som “ligeglade”, afviser de samtidig, at Vangkvarteret er et kriminelt sted. Dermed udviser de en opmærksomhed på de eksterne forestillinger og en ansvarsfølelse over for de repræsentationer, der produceres i relation til stedet. Denne ansvarsfølelse eller respekt for stedet kan skyldes, at de unge trods alt føler sig hjemme i Vangkvarteret. En følelse, som forstærkes gennem deres brug af forkortelsen ”MV”, idet den fremviser et lokalt tilhørsforhold. Imidlertid har Nasim og Fahad vanskeligt ved at fremhæve, hvad de selv mener om boligområdet uden at forholde sig til de kriminaliserede forestillinger. Således indtager distinktionen og heraf opmærksomheden på det ydre identifikationsmoment en dominerende rolle i Nasims og Fahads konstruktion af stedet, selvom de aktivt forsøger at ignorere de eksterne påvirkninger.

iii. ”Et normalt sted at bo”

Følgende samtale er baseret på min samtale med Osman på 17 år og Emin på 17 år. Osman og Emin er blandt de ældste informanter og går begge på gymnasiet, hvilket kan forklare, hvorfor de fremtræder meget ansvarsfulde i samtalen. Både Osman og Emin gik lod sig velvilligt deltage i samtalen.

(Bilag 9)

Hvordan har det været at vokse op her i Vang?

O: Altså, det har været meget stille og roligt, men alligevel så sker der nogle gange nogle ting, men det påvirker os ikke så meget, fordi det er ikke os, der gør noget.

E: Altså siden vi var små, har vi altid følt os rolige her, fordi jeg synes, at det er meget fedt, at der er mange folk herude. Det plejede der at være. Det er der ikke så meget nu.

Hvad mener du med, at der var flere folk?

E: Altså, der var mange flere af os på min alder, og der var også nogle, som var ældre end os,

men de er flyttet væk. Så ja, vi var rigtig mange dengang. Og det var ikke sådan, at det var noget dårligt. Det var meget fedt, at vi var sådan samlet og havde det sjovt.

(...)

Opholder I jer mest i Vang eller bruger I også andre steder i byen?

E: Nej, jeg kan ikke rigtig lide at være i byen.

Hvorfor?

E: Altså, der er mange folk, som jeg ikke kender. Jeg kan bedre lide det, når jeg er sammen med folk, som jeg kender. Og mange af mine venner de er ikke sådan i byen. De er mere her.

Hvad med dig?

O: Præcis det samme. Det er jo de personer, der er i byen... Der sker jo tit ting nede i byen, og det holder vi os fra.

Er der nogle særlige steder, der er fede at hænge ud i Vang? Ud over klubben?

E: Altså, jeg er ikke rigtig ude i Vangkvarteret, hvis der ikke er klub, fordi der er ikke så meget at lave herude. Jeg kan ikke lide bare at gå rundt steder, hvor der ikke er noget at lave.

Det er ikke fordi, at man har nogle bestemte steder, hvor man mødes?

E: Nej, det er der ikke, men der plejer at være steder, hvor vi kan hænge ud om sommeren. Der er jo varmt. Så er der et boldsted, hvor vi spiller bold og sådan noget der.

O: Der er ikke så meget andet.

Hvis nu, der var nogle, som ikke havde været her før, hvad ville I så fortælle om boligområdet?

E: Altså, så ville det være kedeligt, fordi det er vennerne, som gør det fedt at bo her. Det er ikke så meget stedet. Det er mere vennerne.

O: Altså jeg ville nok have sagt, at det er meget stille og roligt ud fra, hvad man alligevel hører.

E: Folk tænker, at en ghetto er en dårlig ting, men det er ikke sådan, at det er slemt. Jeg har f.eks. nogle venner... De tør ikke komme herind, og jeg forstår det ikke, fordi det er meget roligt. Der sker ikke noget, fordi alle folk er fredelige herinde.

Prøver du at forklare dem det?

E: Jeg har sagt, at der ikke sker noget. Bare føl dig fri. De tror ikke på mig. De tænker bare ghetto, skyderi og sådan noget. Det er der ikke.

Hvad får det dig til at føle i sådan en situation?

E: Altså jeg føler, at det er meget normalt, fordi det kan godt være, at de føler et eller andet, så hvis de føler sådan, er det okay med mig. Jeg gider ikke at tvinge dem herind. Det er op til dem om de vil være her eller ej.

Har du nogle konkrete eksempler på det?

E: Det er mere venner udefra. Der er nogle af dem, som selvfølgelig godt tør, men der er

nogle, der mener, at det her sted er farligt. Det er det ikke.

Har du også oplevet det?

O: Altså ja, det har jeg, men det var nok mere i folkeskolen.

Hvad oplevede du i folkeskolen?

O: Altså, der var flere gange, hvor jeg spurgte: "Vil du med?" og var de sådan: "Nej...". Og så fandt jeg ud af, at det var fordi, at de havde hørt alle mulige ting.

Kan du huske, hvad du tænkte?

O: Ja, altså jeg tænkte, at det var meget mærkeligt, at de havde de fordomme, som de havde.

Tænker I over, at det bliver kaldt for en ghetto i hverdagen?

E: Nej ikke rigtig. Jeg mener, det er et normalt sted at bo ligesom folk, der bor i huse. Så mener

jeg også, det er det samme her. Altså, det er trygt sted jo. Jeg ville være ligeglad, hvis jeg boede i hus eller i en ghetto.

Undlader I nogle gange at sige, at I bor i Vangkarteret?

E og O: Nej.

E: Der er ikke noget at skamme sig over.

Hvad tænker I om at f.eks. politikere og medier kalder det for en ghetto?

E: Altså, man kan tydeligt høre på dem, at de ikke ved sådan, hvad der foregår i en ghetto. De mener, at en ghetto er skyderi og sådan noget der. De mener, at det er sådan noget der, men det er det ikke. Jeg mener faktisk, at det mere er unge, der kommer tættere sammen, fordi der er så mange ting, man kan lave.

I ovenstående fortælling tegner der sig et billede af et trygt, men samtidig afgrænset hverdagsliv, hvor klubben og boligområdets multibane fremhæves som centrale lokationer for de unges færden. Imidlertid er det ikke de fysiske omgivelser, der italesættes i deres forventninger til og minder om stedet, men i stedet vennerne, som dermed indtager en symbolsk karakter i de unges stedskonstruktion: *“Det er ikke så meget stedet. Det er mere vennerne”* (Emin). Fortællingen vidner endvidere om den tidslighed, der er indlejret i beboernes stedstilknytning, idet boligområdet forandrer sig i kraft af dets beboere. Emin beskriver blandt andet, hvordan der var mere liv i boligområdet førhen, fordi der dengang boede flere børn og unge.

Selvom boligområdet ifølge Emin har forandret sig, indtager begge informanter et positivt syn på stedet, som er afspejlet i den måde, de søger at fremstille det. Gennemgående for ovenstående fortælling er den normaliseringsstrategi, som flere af de unge anvender i deres betydningsbeskrivelser. Ved at definere boligområdet som værende “stille og roligt”, “normalt” og “fredeligt” søger de unge at skabe kontraster til den stedsidentitet, som konstrueres af offentligheden, samt reducere stedets andenhed ved at sidestille “ghettoen” med det “normale liv”: *“Jeg mener, det er et normalt sted at bo ligesom folk, der bor i huse”* (Emin).

Ligesom de andre informanter udviser Emin og Osman en uforståenhed over for de fordomme, der eksisterer om Vangkvarteret, som i høj grad knytter sig til den ghettodiskurs, der produceres af medier og politikere, men som reproduceres i hverdagslivets interaktioner. Emin forklarer blandt andet, hvordan han har venner, som ikke tør besøge ham på grund af forestillingerne om den “farlige ghetto”, selvom han aktivt

forsøger at bevise det modsatte. Ligesom Mehmed i den indledende fortælling vælger vennerne ikke at tro på ham, hvilket bekræfter den resistens, som de symbolske strukturer har over for beboernes egen opfattelse af de faktiske forhold. Derudover den eksklusionseffekt, som stigmatet kan påføre de unges tilværelse, idet de fratages sociale omgangsformer som følge af deres bosted. Emin søger i denne sammenhæng at mindske “problemet” ved at normalisere og rationalisere de reaktioner, som han møder blandt sine venner og accepterer dermed de betingelser, som ghettostigmatet medfører.

Osman deler lignende oplevelser med skolekammeraterne, som fandt sted i folkeskolen, fordi *“de havde hørt alle mulige ting”* (Osman). Den lokale skole, som størstedelen af informanterne har været eller fortsat er tilknyttet, er ikke placeret langt fra bebyggelsen. Børn fra Vangkvarteret udgør omkring 20 procent af det samlede elevgrundlag og der kan således stilles en undren over for stigmaets eksistens i denne sammenhæng. Imidlertid er det ikke usædvanligt, at både lærere og forældre til andre børn deltager i produktionen af territorial stigmatisering ved at have negative forventninger til børn og unge fra forsømte boligområder (Balvig, 2017, Gilliam, 2018). Derudover er der meget få, som rent faktisk har været inde i boligområdet, selvom stedet er offentligt kendt. I denne sammenhæng fastslår Wacquant, hvordan det boligområdes stigma netop skaber sociale, rumlige og symbolske spaltninger i lokalsamfundet. Selvom Vangkvarteret på ingen måde er fysisk isoleret fra omverdenen, hersker der ingen tvivl om den mentale afgrænsning, der konstrueres både indefra og udefra. Disse faktorer

kan således være med til at forklare de sociale barrierer, som stedet påhæfter de unges hverdag. Stedet er ikke bare en fysisk lokation, en adresse, men et identitetsbærende element, som har indflydelse på de unges muligheder i samhandlingsordenen og som forstærkes i intersektionen med andre identiteter såsom alder, køn og etnicitet (Gilliam, 2009, Gilliam, 2018, Sernhede, 2011, Jensen, 2007, Soei, 2018). Ifølge den boligsociale projektleder i området, som selv har været tilknyttet den lokale skole, har der længe eksisteret et særligt rygte om Vangkvarteret:

“Nu er jeg jo selv født og opvokset i Holbæk og kan huske fortællingen fra Vangkvarteret, helt fra da jeg var barn og ung. Og det kan jeg, fordi jeg også gik på den skole, der ligger lige op og ned ad Vangkvarteret. Og der er ingen tvivl om, at en stor del af det ry eller image fortsat hænger ved; At det er indvandrerne, at det er dem uden uddannelse, at det er kriminelle osv., der bor i det boligområde. Når det så er sagt, tror og håber jeg på, at mange er ved at ændre opfattelsen af vores boligområde” (Bilag 2: Boligsocial projektleder).

Selvom Emin og Osman er opmærksomme på de negative forestillinger og derfor søger at normalisere stedets betydning gennem et neutraliserende sprogbrug, stilles der ikke spørgsmålstegn ved brugen af selve ordet ghetto, hvilket er en gennemgående tendens på tværs af interviewsamtalerne. Dette kan skyldes, at boligområdet har været kategoriseret som en ghetto det meste af deres liv, hvorfor betegnelsen på mange måder er blevet en normaliseret del af deres verdensudsyn. Derudover er

ghettokategoriseringen udstyret med en institutionel legitimitet og autoritet, som derfor gør den mere magtfuld (Jenkins, 2009: 102). I stedet søger Emin at omvende forståelsen af begrebet til noget positivt: *“Jeg mener faktisk, at det mere er unge, der kommer tættere sammen, fordi der er så mange ting, man kan lave”* (Emin). Imidlertid står denne beskrivelse i kontrast til hans før beskrevne oplevelse af stedet: *“Altså, jeg er ikke rigtig ude i Vangkvarteret, hvis der ikke er klub, fordi der er ikke så meget at lave herude”* (Emin). Dette kan først og fremmest betyde, at de unge har et ønske om at fremstille boligområdet positivt, når de konfronteres med omverdenens ghettoisering af stedet. Derudover er det væsentligt at understrege den indvirkning, som den pågældende årstid har på de unges perceptioner af stedet. Interviewsamtalerne fandt sted i slutningen af vinterhalvåret, hvilket er afspejlet i de umiddelbare aktiviteter, følelser og forventninger som de unge sætter i forbindelse til boligområdet.

Emin og Osman formår på mange måder at fraskrive sig ghetto-stigmaet ved at normalisere og omvende stedets betydning samt tage afstand fra de afvigende handlinger, der finder sted i området: *“Det påvirker os ikke så meget, fordi det er ikke os, der gør noget”* (Osman). Imidlertid skammer de sig ikke over at bo i Vangkvarteret og udviser dermed en stærk tilknytning til stedet. De unges normalisering af boligområdet kan være vanskelig at placere inden for de strategier, som Wacquant fremfører i forbindelse med beboernes stedshåndtering. På den ene side kan normaliseringen tolkes som en aktiv ekskludering af stigmadiskursen og den abnormitet, som fremstilles i offentligheden (*defense of Neighbourhood*). På den anden side kan

normaliseringen tolkes som et forsøg på at skjule eller kamuflere stedets identitet, og dermed som en måde at tilpasse sig det symbolske dominansforhold (*dissimulation*). Derudover kan den anvendte normaliseringsstrategi være et udtryk for de unges normative forståelse af, hvad de tror er det "korrekte" eller "fornuftige" at svare i interviewssituationen ud fra en fortolkning af mine hensigter med samtalen. Ved at fremkomme med mere eller mindre neutrale, men samtidig velovervejede svar undgår de unge at placere sig selv i en udsat position. Ifølge Jenkins er identifikation netop forbundet med en vis grad af konformisme og heraf ønsket om at gøre det rigtige og forblive velanskrevet hos andre. Den sidstnævnte har særlig betydning for individets offentlige adfærd og kan således forklare, hvorfor Emin og Osman i høj grad konstruerer sig selv som "ordentlige" og forsøger heraf at opføre sig efter de rationaliseringsnormer, som de tænker er gældende i interviewssituationen: "*Der sker jo tit ting nede i byen, og det holder vi os fra*" (Osman). Alderen kan i denne sammenhæng tænkes at have en betydning, idet Emin og Osman som nogle af de ældste informanter, kan have en anden refleksivitet i forhold til de valg, som de træffer i livet. Derudover en anden erfaring, da de som de eneste informanter, sammen med Mehmed, er påbegyndt gymnasiet.

iv. “Det er som om, du kommer i himlen eller sådan noget”

Indeværende fortælling er baseret på min samtale med Marvin på 16 år og Ibrahim på 17 år. Fortællingen er et tydeligt eksempel på, hvordan den indbyrdes relation mellem de unge har indflydelse på interviewsamtalen og dermed de svar, som den enkelte frembringer. I dette tilfælde er det informanten Marvin, som i høj grad tager styringen, hvorimod Ibrahim indtager en mere passiv rolle. Derfor er det primært Marvins beretninger, som er genstand for indeværende analyseafsnit, mens Ibrahim træder lidt i baggrunden.

(Bilag 7)

Hvordan er venskabet hernede i klubben?

M: Alle snakker med hinanden. Alle kender hinanden.

Er det sådan generelt i Vang?

M og I: Ja ja.

M: Alle kender hinanden. Lige meget hvem du går forbi, du kender ham. Og hvis du ikke kender ham, så ved du, at han ikke er herfra.

Hvad med Ladegårdsparken? Hænger I ud der nogle gange?

M og I: Nej.

Hvorfor ikke?

M: Det er sådan et balladekvarter. Det er sådan unge, som ikke vil noget med deres liv i fremtiden. Det vil vi gerne. Engang der var vi også sådan der, du ved. Vi har været rivaler med Ladegårdsparken-drengene. Det har været sådan der, hvor Mellemvang og Ladegårdsparken har været oppe at skændes. Men “os yngre”, nu vi trækker os fra det. Men vi har stadig en bror fra Mellemvang, som ikke har trukket sig fra det. Han er ude med dem ved Ladegårdsparken. Men vi har rettet os pga. klubben. Vi har noget, du ved. Drengene der... Hvis nu jeg ikke havde en storebror, og hvis nu vi ikke havde klubben. Så havde jeg kedet mig så meget, at jeg også var gået ud for at lave

problemer med dem fra Ladegårdsparken. Men nu, hvor vi har en klub, og hvor vi kan udnytte det, så udnytter vi klubben.

(...)

Hænger I mest ud med folk fra Vang eller også fra andre steder?

M: Ja, ja. Fra Vangkvarteret. Det er bare os drenge, der holder sammen.

Hvordan vil I beskrive Vangkvarteret til nogen, som aldrig har været her?

M og I: Stille og roligt.

M: Det er hyggeligt. Især om sommeren, du ved. Dit hjerte, det er sådan, at du får... Dit smil kommer frem... Du kommer op, og du kommer ud af eksamen. Sådan der helt flækket. Du kommer ud og tager lige hjem. Falder i søvn to-tre timer. Kommer ud og klokken er 18.00. Solen skinner stadig. Du ser folk cykle rundt. Folk klatrer. Folk løber rundt. Folk skater. Folk spiller fodbold. Vores mødre sidder der. Deres

mødre sidder der. Fædre sidder der og ryger. Alt muligt. De sidder bare... Der er bare helt hyggeligt, du ved. Jeg ved ikke... Det er som om, du kommer i himlen eller sådan noget. Jeg sværger, at det føles sådan der lige, når du er vågnet. Sådan er det bare.

Der er ikke noget bedre end de der sommeraftener...

M: Ja, ja. Men når folk hører, at panserne har været her én gang, så tror folk bare, at det er sådan der... Sådan et sted ligesom i andre byer.

I: Det er fredeligt her.

M: Ja, det er helt fredeligt. Vi har bare nogle typer, der ikke er fredelige. Det kan godt være, men de hænger ikke ud her. Folk er bange for at komme ind.

Har I selv oplevet nogle udfordringer, fordi I bor i Vang?

M: Hvorfor? Hvordan?

Har I mødt nogle fordomme?

M: Ja, ja. Min lærer. Jeg havde en vikar ik' os? Vores telefoner de bliver låst inde. Så siger han til mig: "Hvor er du fra? Jeg har ikke set dig før". Forstår du? Jeg er lige kommet. Det er første gang, at jeg går på kostskole. Så siger jeg til ham, at jeg er fra Mellemvang. Vi kalder det Mellemvang. Så siger han: "Nå, okay". Og så siger han til mig, at jeg skal cykle eller gå, fordi jeg siger til ham, at jeg ikke kan nå min bus. Og så siger han bagefter: "Åben lige skabet. Du er fra Mellemvang. I er vant til at åbne skabe". Forstår du? Han siger, at han bare kan give mig et koben eller hvad er det nu hedder, det der? En hårnål. Og så kan jeg bare åbne skabet eller sådan noget. Så siger jeg til ham: "Kan du ikke tage dig sammen?" eller sådan noget, fordi det er en kostskole, du ved. Jeg gider ikke sige noget til ham. Hvis jeg siger noget til ham, så bliver det bare mod mig.

Hvad med dem fra jeres klasse? Har I haft nogle situationer, hvor I har mødt...

M: Ja ja. Der er folk, der er bange for mig. Bare fordi jeg er fra Mellemvang, men jeg har det ikke skidt med det.

Hvorfor?

M: Fordi jeg har lavet ballade før i min tid, forstår du?

Bliver man ikke træt af det?

M: Nej eller jo eller nej. Man tænker ikke over det. Man bliver vant til det, at folk de sidder og siger, at de frygter for Mellemvang eller sådan noget.

Hvad tænker I om, at andre folk kalder det for en ghetto?

M: Lad dem kalde det for en ghetto. Lad dem kalde det for et kvarter. Lad dem kalde det for et abekvarter. Lad dem kalde det for zoologisk have. Jeg er ligeglad. Vi er ligeglade. Det er

vores hjem. De kan ikke gøre noget ved det. Det påvirker os ikke.

I: Ja, jeg er ligeglad.

M: Nej, det provokerer os bare ikke. Ikke sådan der nogle små ting. Det er bare en ghetto. Så må I kalde det, hvad I vil. Ligesom vi kalder jer danskere for kartofler. Det provokerer ikke, gør det?

I: Eller det som alle siger: "Dansk humor".

Føler I jer som danske?

M: Nej.

Hvorfor?

M: Fordi vi ikke selv vil eller jeg ikke vil. Jeg er iraker lige meget hvad, selvom jeg er født her og har dansk pas. Inde i mig selv er jeg iraker.

Hvorfor tror du, at du har det sådan?

M: Fordi det har jeg bare. Det er mit land. Jeg er stolt over det. Mine forældre er derfra. Jeg er der hvert år. Så jeg er ligeglad med dansker. Jeg

er ligeglad med om, jeg bliver smidt ud af landet. Jeg er ligeglad med om det her land, det brænder. Jeg er ligeglad. Så længe, at det ikke er Irak.

Hvad med dig?

M: Jeg er Somalier fuldt ud. Min mors blod er mit blod, forstår du?

(...)

Kunne I forestille jer at bo i Vang, når I bliver ældre?

M: Ja, jeg vil gerne have at mine børn skal vokse op her... Jeg vil ikke have, at min børn skal være sådan nogle der børn, der sidder og er opvokset i et villakvarter ik' os'? Måske de vil gerne opvokse i et hus, men de skal omgås deres egne. Deres egne typer, forstår du? Nogle fra deres eget land eller nogle fra samme kultur. Så de ikke lige pludselig bliver det der, du ved, integreret eller sådan noget, fordi det skal de ikke blive.

Hvorfor?

M: Fordi, hvad er det, de bliver integreret som? Jeg har lært meget, du ved, jeg har mange venner nu ik' os'? Hvis jeg skal ud at spise. Hvis jeg ringer til Ahmed, og Ahmed ikke kan, så ringer jeg til Jamal, og hvis Jamal ikke kan, så ringer jeg til Yusef, hvis Yusef ikke kan, så ringer jeg til Muhammed. Du ved, jeg har så mange venner, at jeg bare kan blive ved med at ringe. Hvis nu jeg bor sammen med danskere, så skal jeg ringe til Lars, hvis Lars ikke kan, så spørger jeg Thomas, men Thomas må ikke. Han må ikke, så må jeg gå alene, forstår du? Det er sådan, det er.

Hvad er forskellen?

M: Forskellen er, at du får flere venner af at bo her end derovre. Derovre føler du dig ensom.

Til at begynde med bærer fortællingen præg af en stærk tilknytning til Vangkvarteret, og illustrerer ligeledes den landsbyfølelse, som eksisterer i boligområdet, hvor alle kender hinanden, og som jeg selv har erfaret i felten (Jf. Lokal kontekst). Marvins beskrivelse af boligområdet fremkalder positive minder, følelser og perceptioner, som vidner om en dyb og kropslig involvering i stedet og en fornemmelse af at være i sit vante miljø, hvor han føler sig hjemme og kendt. Ydermere vidner fortællingen om det drengefællesskab, der er i ungdomsklubben og som er med til at styrke de unges tilknytning til det lokale miljø. Generelt kan der identificeres en stærk gruppeidentifikation blandt drengene og en kollektiv bevidsthed, der kommer til udtryk gennem forestillingen om et fælles "vi", som er særligt fremtrædende i ovenstående fortælling: *"Det er bare os drenge, der holder sammen"* (Marvin).

Modsat Mehmed i den indledende fortælling, som selv har boet i Ladegårdsparken, konstruerer Marvin sociale og symbolske skillelinjer mellem Holbæks "ghettoområder". I stedet for at fremvise en samhørighed på tværs af boligområderne som følge af det ghattostempel, der præger begge områder, søger Marvin at adskille sig fra Ladegårdsparken: *"Det er sådan et balladekvarter. (...) Det er sådan unge, som ikke vil noget med deres liv i fremtiden"* (Marvin). Marvin forsøger således at fraskrive sig endnu en identitetsmarkør ved at pege stigmaet over mod nogle andre. Denne strategi understøtter Wacquants empiriske perspektiver, der netop beskriver, hvordan beboerne søger at "rense" sig selv symbolsk og heraf fremhæve sin egen moralske værdi ved at skubbe stigmaet videre til en *"en ansigtsløs, demoniseret anden"* (Wacquant, 2013: 243. Strategien kalder Wacquant *mutual*

distancing and elaboration micro differences (Jf. *Stigmahåndtering*). Strategien beskriver hvordan beboere i forsømte boligområder distancerer sig fra hinanden i stedet for at føle solidaritet og kan således være med til at forklare stigmaets vedholdenhed. I stedet for at afvise omverdenens produktion af territorial stigmatisering, reproduceres stigmaet indefra og på tværs af områder.

Ovenstående fortælling vidner ydermere om den realitet, som "farligheden" tilsyneladende er, men som påtænkes at være forstærket af den ydre kriminalisering af boligområdet. I et studie af drengeliv i Kvaglund beskriver Mona Kjær Ditlevsen, hvordan de unge i høj grad positionerer sig selv i lyset af andre "ballademagere" eller i forhold til den ældre ungegeneration, hvor de taler sig selv op i en *førstebedsposition*, mens "de andre" placeres i en *andethedsposition* (Ditlevsen, 2019). Således forsøger de unge at minimere de kriminaliserede forestillinger i relation til egen identitet, hvilket stemmer overens med den førnævnte stigmahåndtering. Derudover beskriver Ditlevsen, hvordan manglende aktivitetsmuligheder ifølge de unge selv kan føre til drengestreger eller "ballade", og at de samtidig er bevidste om betydningen af egne handlinger. De unge ser ikke sig selv som uskyldige ofre for negative kategoriseringer og rygtedannelse, men snarere som ofre for kedsomhed i hverdagslivet (ibid.). Marvins oplevelse af kriminaliteten i boligområdet bekræfter denne erfaring, idet han beskriver, hvordan klubben og det at have storebrødre afholder dem fra: *"(...) at lave problemer med dem fra Ladegårdsparken"* (Marvin). Ditlevsen beskriver imidlertid, hvordan andres og egne selvbeskrivelser er med til at forme, hvem man er, og de

muligheder, man får i livet. Derudover har sociale kategorier tendens til at fastlåse individet i bestemte positioner, hvorfor udviklingen af en "ballademageridentitet" kan anskues som et produkt af omverdenens ydre identifikationer og egne reaktioner og handlinger (Ditlevsen, 2018, Kalkan, 2018, Hviid 2007, Balfelt, 2017). Dette perspektiv stemmer på mange måder overens med Jenkins syn på identifikation, der netop skabes i en dialektik mellem indre og ydre definitioner, hvor effekten af den ydre stempeling, og dermed udviklingen af individets faktiske identitet, afhænger af, hvordan den stemplede selv, men også andre reagerer på stemplingen i praksis (Jenkins, 2009: 102). Hvis individet ikke formår at stå imod den negative stempeling, men i stedet indoptager det ydre identifikationsmoment, kan der være tale om en selvforstærkende proces, hvor konsekvensen af omverdenens forestillinger bliver en selvopfyldende profeti. Selvom de unge anklager sig selv og kedsomheden for deres potentielle afvigelse, er det væsentligt at kigge på den sociale og kulturelle kontekst, som afvigelsen er indlejret i.

I forlængelse af ovenstående beskriver Marvin en konkret oplevelse med territorial stigmatisering i skolen, hvor hans nye lærer "antager", at Marvin er kriminel, fordi han bor i Vangkvarteret. Selvom antagelsen formegentlig er sagt i ironi, bekræfter situationen den kriminalisering, som de unge møder i hverdagslige situationer på baggrund af deres boligområde. Ifølge antropolog Laura Gilliam er sådanne antagelser ikke usædvanlige blandt den omverden, som omgiver etniske minoritetsdrenge, idet der over tid og i relationen mellem skolen, lærere, elever og lokalmiljø ofte sættes

forbindelser mellem "indvandrerdreng", "ballademager" og "kriminel", som understøttes af de unges "ghetto-tilhørsforhold" (Gilliam, 2018). Hvis skolen, som må beregnes som en særlig magtfuld institution i relation til de unges identitetsudvikling, ikke fremkommer med alternative positioneringsmuligheder, men i stedet deltager i produktionen af territorial stigmatisering, opretholdes medierne og politikernes stereotype forestillinger om "unge mænd fra ghettoen". Imidlertid bidrager de unge selv og forstærker disse forestillinger ved brug af forskellige sociale manøvre, herunder udspilningen af en maskulin, etnificeret performance, hvilket fremviser kompleksiteten i de effekter, som de symbolske strukturer medfører (Jensen, 2007, Ditlevsen, 2018). Således er der tale om en fælles konstruktionsproces, hvilket understøtter Jenkins perspektiv på identifikation som et socialt fænomen, der formes mellem individ og samfund.

Marvin og Ibrahim føler sig ikke som danske, men identificerer sig i højere grad med deres forældres hjemland, hvilket kan forklare, hvorfor boligområdet, herunder familie og venner, tillægges stor betydning (Sernhede, 2007). Marvin og Ibrahims etniske tilhørsforhold fremstår i fortællingen som et aktivt valg, der understøttes af en national stolthed og en påmindelse om sine etniske rødder. Størstedelen af de unge, som jeg har beskæftiget mig med, føler sig som en blanding mellem den danske kultur og deres oprindelseskultur, mens det typisk er de drenge, som indtager en mere oppositionel og maskulin karakter, der bevidst søger at adskille sig fra den danske majoritetskultur. Dette kan skyldes, at oppositionaliteten blandt

etniske minoritetsdrengene netop er en reaktion på den andengørelse, som de møder i samfundet i relation til både socioøkonomisk position og etnicitet (Kalkan, 2018, Gilliam, 2018).

Marvin og Ibrahims aktive valg af etnisk tilhørsforhold kan på mange måder sættes i forbindelse med den strategi, som de anvender i mødet med territorial stigmatisering. Ligesom Nasim og Fahad indtager de rollen som ”ligeglåd”, hvilket i drengenes tilfælde ikke udviser passivitet, men i stedet oppositionalitet. Ved at være ligeglåd med danskheden: *”Jeg er ligeglåd med om det her land, det brænder”* (Marvin), kan de unge samtidig være ligeglåde med og bevidst fravælge omverdenens nedværdigende blik på det sted, de er opvokset: *”Lad dem kalde det for et abekvarter. Lad dem kalde det for zoologisk have. Jeg er ligeglåd. Vi er ligeglåde”* (Marvin). Den tilsyneladende modstand mod majoritetskulturen, og dermed konstruktionen af grænser til andre grupper og værdier, kan således tolkes som en måde at beskytte sig selv mod den eksterne fjendtlighed og heraf skabe mening i tilværelsen. Ved på forhånd at afvise, hvad der allerede er nægtet og som kan synes uopnåeligt, genvinder de unge en vis grad af magt og kontrol over egen livssituation. Rollen som ”ligeglåd” kan i denne sammenhæng betragtes som en del af en mere generel ungdomskultur, som udspiller sig blandt etniske minoritetsdrengene, hvor oppositionaliteten, herunder ligestyldigheden og maskuliniteten, bliver en måde at håndtere den eksklusion, som de oplever i samfundet (Kalkan, 2018, Gilliam, 2018). Imidlertid er den oppositionalitet, som kommer til udtryk i fortællingen på mange måder tvetydig, da Marvin ligeledes søger at fjerne sig fra identiteten som ”ballademager” og reflekterer i denne

sammenhæng over hans fortid. Dette kan skyldes, at oppositionaliteten ofte er en del af ”ungdomsfasen”, hvorfor de unges strategier i nogle tilfælde kan fremstå modstridende, da de befinder sig i overgangen fra barn til voksen (Jensen, 2007). Derudover er det væsentligt at understrege de unges situeret kreativitet og improvisatoriske evne, som ligeledes gør sig gældende i interviewsamtalen.

v. ”Man føler sig hård type”

Den afsluttende fortælling er baseret på min samtale med Yusuf på 15 år og Sheehan på 14 år. Sheehan er dermed den yngste informant. Yusuf og Sheehan har jeg haft den tætteste relation til i kraft af mit arbejde i den boligsociale indsats, hvilket er afspejlet i deres meget umiddelbare og fortrolige svar, som åbner op for nogle af de komplekse udfordringer, der er forbundet det at vokse op i Vangkvarteret.

(Bilag: 12)

Hvad synes I om at bo i Vangkvarteret?

Y: Det er okay.

S: Dejligt.

Hvorfor er det dejligt?

S: Jeg har boet her hele mit liv, så det er fint. Jeg kan godt lide at bo her. Jeg har de venner, som jeg skal bruge og sådan noget.

Tænker I, at Vang er ligesom andre boligområder?

S: Nej... Eller der er nogle problemer her ikke? Men der er ikke noget, man skal være bange for, fordi jeg har boet her hele mit liv jo. Jeg ved, hvordan det er og sådan noget.

Hvordan vil I beskrive Vangkvarteret til en, som aldrig har været her?

Y: Stille og roligt.

S: Ghetto

Hvorfor siger du ghetto?

Y: Han prøver at gøre dem bange. Ghetto. "Vil du komme ind i denne her ghetto?", så bliver man helt bange.

Så I bruger selv ordet ghetto? Som ironi?

Y: Nej, f.eks. når man snakker om, hvem der bor i Agervang, så nævner vi altid ghetto, fordi når nogen spørger: "Hvor bor du?", så er det altid bedst, at du siger ghetto før, at de siger

ghetto. ”Nå, så du bor i en ghetto...” "Jeg bor i en ghetto!" (slår sig på brystet).

Hvorfor tror du, det er sådan?

Y: Jeg ved det ikke. De siger sådan ghetto. Jeg ved ikke hvorfor, fordi hvis du siger, at du bor i Agervang, så lyder det fredeligt, men hvis de siger: "Ghetto!", "Du bor i en ghetto!". De får mig til at lyde kriminel. Jeg ved ikke hvorfor.

Hvordan er det?

S: Det er fint nok.

Y: Man bliver vant til det.

S: Man føler sig "hård type" (griner)

Hvad med da I var mindre?

Y: Der var det ikke nogen ghetto. Der kom ordet ghetto sjældent frem.

Så I kan mærke, at det er kommet...

Y: Ja lige siden Agervang kom på ghettolisten. Så snakker lærerne lige pludselig om, at det er en ghetto og alt det der.

Hvordan taler lærerne om det?

Y: Én af vores lærere joker om, at det er en ghetto. Du ved, han joker.

S: Han siger: "Vangkvartjeret" og sådan noget.

Y: Ja, han siger: "VangkvarTJERET".

Hvad tænker I om, at en lærer joker om det?

S: Det er fucked up.

Y: Det er ikke sjovt.

Har I oplevet andre situationer, hvor I er stødt på bestemte fordomme om Vang?

Y: Hvis nu jeg er oppe i klassen... Jeg laver ballade ik' os'? Eller bare normalt ik' os'? Så lige pludselig, så vil læreren nævne et eller andet

med: "I er jo fra ghettoen" ik' os'? Det er normalt.

S: Ja.

Ofte?

Y: Ja nogle gange.

S: Hver gang man laver problemer.

Så nævner de Vang, og at det er ghettoen?

Y og S: Ja.

Hvordan får det jer til at føle, at det fremhæves?

Y: Min ven, som bor deroppe ik' os'? På et tidspunkt ik' os'? Jeg ved ikke hvorfor, han kom ind på det ik' os'? Vores lærer snakker om... Han spurgte sådan ind til forskellige elever i vores klasse: "Arbejder din mor?". Han startede med danskerne, fordi det er altid dem... Det er deres forældre, der har arbejde ik' os'? Lige pludselig, lige pludselig ik' os'? Så ender det på min ven deroppe ik' os'? De spørger... Arbejder din mor? Han blev helt... Han blev helt, du ved (slår

sig på brystet). Han fik ondt i hjertet, så vi havde hans ryg.

Hvorfor tænker I, at jeres lærer spørger om det?

Y: It's because I'm black (griner).

Jeg ved I griner lidt, men føler I, at det er fordi, I er sorte?

S: Ja.

Y: Han hader os. Han hader udlændinge. Vi havde ham kun i historie nogle gange. Én af de første ting han nævner, det var, at han kom fra en skole, hvor 80 procent var udlændinge, så han har hele tiden haft udlændinge i sin klasse ik' os'? Da han så kom på vores skole, blev han lidt irriteret over, at der også var udlændinge i denne her klasse, fordi han var jo lidt træt af at have udlændinge ik' os'?

Er det primært ham eller også andre lærere?

Y: Der er også andre lærere, der hader udlændinge uden at sige det, men du kan se det på den måde de er og den måde, de kigger på dig og den måde, de taler til dig, at de hader dig, fordi du ikke er dansker.

S: Du ved, hvis man laver den der: "Må vi gerne sætte os ud?". Du ved, da mig og ham gik i klasse sammen. "Må vi gerne sætte os ud?". "Nej du må ikke". Så kommer der nogle andre: "Må vi gerne sætte os ud?". "Ja, I må gerne sætte jer ud".

Så I føler ligesom...

Y: Fordommen om, at fordi vi ikke er danskere, så er vi ikke gode nok.

(...)

Når I tænker ghetto, så tænker I kriminalitet?

Y og S: Ja.

Det er det første, som I tænker på?

S: Ja.

Y: Der er mere kriminalitet i Ladegårdsparken end her, men alligevel er det her en ghetto. Ladegårdsparken er ikke en ghetto, fordi der bor danskere, der arbejder i Ladegårdsparken.

Men selve ordet, der tænker man på?

Y: Ordet har fordomme. Ordet har fordomme med sig.

S: Du ved, når man tænker sådan på, du ved, "de små"... Du ved, da jeg var barn, så tænkte jeg, at det var sejt, at sådan der spille smart og sådan noget der. Du ved, vi gik rundt og sådan der (viser brede skuldre).

Y: Vi spillede dumme.

S: Det er sådan jo... Du ved, når man er sådan der... Når man bor her jo, så får man sådan den der tanke-agtigt.

Hvad er det for en tanke?

S: At man sådan er hård eller sådan noget.

Hvorfor tror I, det er sådan?

S: Fordi... Det er jo en ghetto. Der er også kriminelle mennesker her jo.

(...)

Føler I jer som danske?

Y: Jeg føler mig ikke altid som en dansker. Jeg føler mig som en blanding. Især nu hvor de laver det her ghetto... Når de nævner ghetto ik' os'? Jeg tænker ikke på, at jeg er dansker. Jeg tænker på, at jeg er somalier.

Har du det på samme måde?

S: Ja.

Den afsluttende stedsfortælling vidner ligeledes om en stærk tilknytning til boligområdet, som er baseret på den genkendelighed og tryghed, som er forbundet det sted, man er opvokset. Derudover kan der identificeres en opmærksomhed på det eksterne blik, som er gennemgående på tværs af fortællingerne, fordi de unge er vant til at skulle forsvare sig: *”Men der er ikke noget, man skal være bange for, fordi jeg har boet her hele mit liv jo”* (Sheehan). Denne opmærksomhed skaber en ambivalens i deres egen opfattelse af stedet, idet de unge fornemmer en diskrepans mellem stedets offentlige identitet og stedets faktiske identitet, hvorfor deres svar kan fremstå svævende. Samtidig tydeliggør fortællingen den effekt, som den politiske ghettoisering har på beboernes hverdagsliv og som ligeledes er det standpunkt, som Wacquant søger at fremmane i sammenstillingen mellem de amerikanske ghettoer og franske *banlieue*'er (Wacquant, 2013). Selvom Vangkarveret længe har været præget af negative stempler og rygtedannelse inden for det lokale miljø, oplever de unge generelt et andet fokus på boligområdet som følge af Regeringens ghettoliste.

I fortællingen beskriver Yusuf og Sheehan blandt andet, hvordan lærerne i skolen *”lige pludselig snakker om, at det er en ghetto”* (Yusuf), og at der samtidig er én af lærerne, som laver sjov med de stereotypificeringer, der knytter sig til ghettobegrebet. Læreren siger eksempelvis *”Vangkarveret”*, hvilket fremviser en form for latterliggørelse af den etnolekt, som nogle minoritetsdrengene anvender i sammenhæng med andre subkulturelle identitetsformer (Gilliam, 2018, Jensen, 2007). Inden for forskningen betegnes denne sprogstil som multietnisk dansk, mens de unge selv kalder det for *”perkerdansk”* (Gilliam, 2018: 50). Selvom jeg selv

har observeret denne sprogstil blandt drengene i sammenhæng med den maskuline, etnificerede performance, som allerede er beskrevet, oplever Yusuf og Sheehan lærerens udtalelse som nedværdigende. Dette kan skyldes, at jargonen blandt etniske minoritetsdrengene netop omhandler retten til at definere sig selv og sit hjemsted, hvorfor det kan opfattes som nedsættende, hvis andre forsøger at frarøve dem denne magtposition (Rosten, 2017: 60). I fortællingen beskrives det ydermere, hvordan samme lærer rationaliserer drengenes adfærd og det at lave *”ballade”* ud fra deres tilknytning til *”ghettoen”* og skaber således en parallel mellem disse forhold. Dermed fremviser fortællingen, hvordan ghettokategoriseringen kan have indflydelse på, hvordan de unge opfattes og behandles i samhandlingsordenen. De unges konkrete erfaringer med territorial stigmatisering i skolen må i denne sammenhæng betragtes ud fra en mere generel oplevelse af at føle sig forskelsbehandlet på baggrund af etnicitet og køn, hvilket er en gennemgående tendens inden for forskningsfeltet (Gilliam, 2018, Kalkan, 2018, Staunæs, 2008). Ifølge Yusuf og Sheehan baseres oplevelsen af at føle sig forskelsbehandlet ikke altid på konkrete udtalelser som ved førnævnte eksempel, men kommer mere implicit til udtryk gennem lærernes adfærd med hensyn til den måde, de betragter de unge. I forlængelse heraf beskriver Sheehan en konkret oplevelse i skolen, hvor ham og Yusuf bliver frataget muligheden for at sætte sig uden for klasselokalet, mens læreren giver de andre elever lov. Lærerens forskelsbehandling i den konkrete situation kan være baseret på mange årsager, som ikke nødvendigvis er begrundet i de unges etnicitet, køn eller bopælsadresse. Imidlertid nævner de unge selv, at læreren, som udtaler sig nedværdigende om ghettoen, har givet udtryk for, at han er *”træt af*

udlændinge” grundet negative erfaringer på hans tidligere arbejdsplads. Lærerens udtalelse bekræfter i denne sammenhæng de unges følelse af at blive afvist og oplevelsen af at være “ikke-dansk”, idet han fastholder et skel mellem “danskere” og “udlændinge” og generaliserer sit syn på etniske minoritetsunge, der anskues som en vanskelig kategori. Ved at tale nedsættende om “udlændinge” og “ghettoen” reproducerer skolen den sociale og urbane marginalisering i samfundet og risikerer at begrænse de unges identitetsmuligheder ved at fastholde deres position som “underprivilegerede”.

Ghettoordet har ikke kun indvirkning på, hvordan omverdenen betragter de unge og beboerne generelt, men har ligeledes indflydelse på den måde, de unge ser sig selv og boligområdet. Yusuf og Sheehan beskriver blandt andet, hvordan de føler sig ”ikke-danske”, når politikerne taler om ghettoen, hvilket bekræfter den symbolske afvisning, som ordet fører med sig og kan således være med til at forklare, hvorfor nogle unge føler en modstand mod ”danskheden”. Ydermere beskriver Yusuf og Sheehan, hvordan de *“spillede smart”* og følte sig *“hårde”*, da de var yngre og fremviser i denne sammenhæng en ekspressiv maskulinitet: *“Du ved, da jeg var barn, så tænkte jeg, at det var sejt, at sådan der spille smart og sådan noget der. Du ved, vi gik rundt og sådan der (viser brede skuldre)”* (Sheehan). Ifølge Sheehan skyldes denne adfærd, at man som barn får en tanke om, at man er hård, fordi man bor i en “ghetto”, hvilket bekræfter den indvirkning, som ghettostigmaet kan have på de børn og unge, som vokser op i områderne. Imidlertid er det ikke nødvendigvis nok, at et lokalsamfund stemples som ”ghetto” eller ”farligt”,

da der ifølge Jenkins er tale om en stemplings*proces* med hensyn til den effekt, som stemplingen har, og som influeres af de normer og regler, som gør sig gældende i den institutionelle kontekst. Tanken om at være “hård” kan således være baseret på de reaktioner, som de unge møder i relation til ghettostemplingen, som netop bliver forbundet med ”ballademagere” og kriminaliserede unge mænd og som aktiveres, når drengene falder uden for de normalitetsforventninger, der er repræsenteret i skolen. Ved at møde bestemte forventninger og fordomme på baggrund af de forestillinger, der knytter sig til “ghettoen”, reproduceres og legitimeres den politiske stempling af boligområdet, hvilket kan have indflydelse på de unges selvforståelse. I fortællingen beskriver Yusuf blandt andet, hvordan det er bedre selv at nævne ghettoordet før andre gør det og slår sig samtidig på brystet for at demonstrere den hårdhed og maskulinitet, som er tilknyttet betegnelsen. Imidlertid kan han ikke helt svare på, hvorfor det er sådan, hvilket viser tegn på, at de stereotype forestillinger internaliseres og reproduceres ubevidst. Samtidig kan tanken om at være ”hård” skyldes de unges deltagelse i en lokal ungdomskultur blandt etniske minoritetsdrenge, som udstikker eksplicite og implicite normer og regler for interaktion i det sociale rum, som kan have indvirkning på de unges individuelle identifikation og performance. I denne sammenhæng bør det nævnes, at den ældre og mere udsatte ungegruppe, som jeg selv har været i kontakt med, indtager en meget synlig og dominerende rolle i boligområdet, hvilket kan have indflydelse på den yngre generation (Kalkan, 2018).

Afslutningsvist fremviser fortællingen den opfattelse, som de unge har af ghettostemplet. Ifølge Yusuf og Sheehan er det kriminalitet, som er forbundet med betegnelsen og viser i denne sammenhæng en uforståenhed over for Vangkvarterets stempeling, da der, ifølge dem, er mere kriminalitet i Ladegårdsparken. Disse forestillinger bekræfter de associationer, der er forbundet med ordet og som kan have indflydelse på de unges opfattelse af sig selv og området. De unges opfattelse af Ladegårdsparken som ”et mere kriminelt sted” bekræfter ligeledes, hvordan det territoriale stigma reproduceres på tværs af de marginaliserede boligområder.

Kapitel 5
Konklusion

Nærværende speciale søger at besvare følgende problemformulering: *Hvordan kan man forstå og forklare etniske minoritetsdrenge stedsåndring i relation til omverdenens produktion af territorial stigmatisering med udgangspunkt i Vangkevarteret som konkret kontekst?* Til at besvare dette spørgsmål har specialet søgt at udforske de unges erfaringsverden i relationen mellem intern stedsidentifikation og ekstern miskreditering gennem fem konkrete stedsfortællinger.

Selvom de unge kan siges at indtage samme position i de sociale rum, kan der identificeres en række forskellige håndteringsmåder på tværs af de fem stedsfortællinger. Derudover kombinerer de unge selv forskellige strategier, som derfor kan fremstå komplekse og modstridende. Nogle strategier fremtræder som en vanemæssig praksis, mens andre fremstår mere improvisatoriske. Derfor skal de anvendte strategier betragtes som situationelt betinget og som et produkt af de konkrete omstændigheder, som interviewsituationen fastsætter. Derudover befinder de unge sig i en livsfase, hvor det at afprøve forskellige identiteter og roller udgør en betydelig del af deres hverdagspraksis. De unges skiftende strategier kan sættes i forbindelse med Sune Qvotrup Jensens empiriske fund, som ligeledes peger på de unges kompetence i rolleskift:

“De unge kapitaliserer altså på den ene side på den måde, de er positioneret på, mens de på den anden side til tider reagerer med forskellige typer af modstand, der indikerer, at de oplever sig modt som kulturelt anderledes” (Jensen, 2009: 60).

Ydermere oplever de unge en meget vedholdende stigmatisering i hverdagslivets interaktioner, som influerer grænserne mellem det forestillede og det erfarede, hvorfor de unges stedsåndring i nogle tilfælde er både ambivalent og konfliktfyldt. Samtidig influeres disse grænser af de unge selv, idet nogle vælger at overdrive og ironisere de kriminaliserede forestillinger med henblik på at en genvinde kontrol. Gennem fortællingerne kan der identificeres følgende håndteringsmåder, som overlapper hinanden: *individuelle og kollektive modsvar, normalisering, ligestyldighed/maskulinitet, ironisering/overdrivelse, tilpasning, internalisering og konstruktionen af grænser.*

Uanset om de unge accepterer stigmaets betingelser, modreagerer, normaliserer eller distancerer sig fra stedet, er der ingen, som viser tegn på en entydig internalisering, som er en central tese i Wacquants teoretiske forståelse som følge af hans arv fra Bourdieu. På trods af at de unge gentagne gange konfronteres med det territoriale stigma i situationsbestemte møder, formår de unge at opretholde et positivt stedsforhold, som især er bundet af de sociale relationer i boligområdet, inklusive klubben som konkret ramme for drengenes fællesskab og lokale tilknytning. Gennem de unges fortællinger fremstilles boligområdet som et sted, hvor alle kender hinanden, og hvor de unge føler sig hjemme og trygge i deres omgivelser. Derudover stiller de unge sig ofte uforstående over for de negative fordomme, som de mener skaber et forvrænget billede af boligområdet. Imidlertid udviser de unge generelt en opmærksomhed på det eksterne blik, som uanset strategi, bliver en del af den måde, de opfatter og

konstruerer stedet. Selvom de unges forsøger håndtere stigmaet gennem forskellige former for kreativ bearbejdning, eksempelvis ved at anlægge en bestemt offentlig identitet, vil denne altid være et udtryk for eller stå i relation til den nedværdigelse, som stigmaet påfører. Hvad enten det er ved at tale boligområdet op eller ved at agere ligeglad over for stigmaets eksistens. De unges strategier kan i denne sammenhæng anses som en affødt social mekanisme, der ifølge Wacquant skaber handlinger “på trods” som en form for modmagt til den eksterne fjendtlighed (Wacquant, 2014, Ditlevsen, 2019).

Selvom det territoriale stigma ikke nødvendigvis inkorporeres direkte i de unges forståelse af stedet og dermed i den måde, hvorpå de unge forstår og oplever sig i relation til andre, kan der alligevel peges på nogle konkrete effekter. I flere af fortællingerne er der eksempler på, hvordan de unge føler, at de skal forsvare boligområdet, hvilket kan være et tegn på den skyldfølelse, som de unge påtager sig grundet stedets negative omdømme. Derudover er der ligeledes eksempler på, hvordan forskellige oplevelser med stigmaet fastholder de unge i en position som værende “anderledes”, som kan have indflydelse på, hvordan de opfatter sig selv. Eksempelvis i skolen, hvor de fratages sociale aktiviteter, kategoriseres og stereotypificeres. Dette kan være én af årsagerne til, at nogle af de unge tilegner sig selv en hårdhed i et forsøg på at udøve modstand og tage kontrol over de stereotypificerede forestillinger. Imidlertid forstærkes de unges oplevelser og håndteringsmåder af stedets interne dynamikker, da maskuliniteten og oppositionaliteten synes at udgøre et betydningsfuldt

element i den lokale ungdomskultur. I denne sammenhæng kan det være vanskeligt at afgøre, hvad der aktiverer hvad, idet der, ifølge Jenkins, er tale om en fælles konstruktionsproces mellem individ og samfund, hvor stemplingens effekt afhænger af andres og egne reaktioner i praksis.

Selvom det kan være vanskeligt at udlede klare svar, kan der alligevel peges på en række faktorer, som kan have indflydelse på, hvordan de unge agerer i forhold til stigmaet og den konkrete interviewsituation. Tre af de informanter, som har været mest villige til at deltage og som i høj grad anvender normalisering og positive modsvar som strategi, er de eneste, som er påbegyndt gymnasiet. Hvorimod de informanter, som aldrig har haft et fritidsarbejde eller som fortsat er tilknyttet folkeskolen er mere tilbøjelige til at træde ind i den stereotypificerede rolle ved brug af forskellige maskuline strategier. Årsagen til dette kan være, at de unge, som er påbegyndt gymnasiet, i højere grad har mulighed for at skabe nye identitetsmarkører, som markerer en grænse til ghetto diskursen. Uddannelsen kan endvidere tænkes at øge de unges agens gennem tilegnelsen af kulturel og lingvistisk kapital og muliggør dermed en opadgående positiv mobilitet. Størstedelen af den ældre og mere udsatte ungegruppe, som jeg selv har været i berøring med i det indledende feltarbejde, er hverken tilknyttet uddannelsessystemet eller arbejdsmarkedet og synes på mange måder at sidde fast i “ungdomstilværelsen”, hvor maskuliniteten og oppositionaliteten for nogle spiller en central rolle i den kollektive håndtering af stedet.

Vangkarveret kan siges at adskille sig fra de franske *banlieue*'er og amerikanske ghettoer ved at være placeret i en velfærdsstat, hvor der samtidig faciliteres boligsociale indsatser, der blandt andet har til formål at styrke beboernes fælles identitet og tilhørsforhold. Eksempelvis ved at skabe grobund for interne netværk og ved at forme et fælles sprog om "fællesskab og sammenhold", der kan have en mobiliserende effekt på beboerne. Selvom disse initiativer ikke nødvendigvis lykkedes med at reducere eller fjerne stigmaet, muliggør den boligsociale indsats en mere positiv stedshåndtering *indefra*. Imidlertid må der rettes en opmærksomhed mod, at disse indsatser i sammenhæng med andre særlige ungeindsatser ikke bidrager til en reproduktion eller fastholdelse af det problemfokuseret blik.

Kapitel 6
Litteraturliste

Litteraturliste

- Aarch (2019): Værdisætning af socialt udsatte almene boligområder.
https://s3-eu-central-1.amazonaws.com/aarchdk/wp-content/uploads/2019/06/12104913/Rapport_Agervang_final_01.pdf (Besøgt d. 17.04.2020)
- Andersen, K. V (2. 005): *Problembørn, pædagoger og lærere - Identitet og ambivalens i mødet mellem etniske minoritetsbørn og systemet*. Ph.d-afhandling. Københavns Universitet.
- Balvig et al. (2017): *Tingbjergundersøgelsen. Om risikoadfærd og sociale overdrivelser blandt børn og voksne i Bronshøj og Tingbjerg*. Afford Aps.
- Bjørn, N. (2008): *Arkitektur der forandrer. Fra ghetto til velfungerende boligområde*. Gads Forlag.
- BL (2018): *De 16 "hårdeste ghettoområder"*.
<https://bl.dk/media/1491/ghettorapport-oktober-2018-web.pdf> (Besøgt d. 28.03.2020)
- Bourdieu, P. (1999): *The Weight of the World. Social Suffering in Contemporary Society*. Cambridge: Polity Press.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. (1996): *Refleksiv Sociologi*. Hans Reitzels Forlag.
- CeBU (2019): *Fra fraflytning til fastholdelse. En rapport om fastholdelse af ressourcestærke børnefamilier i udsatte boligområder*. Center for Boligsocial Udvikling.
- Christensen, G. (2013): *Indsatser i udsatte boligområder. Hvad virker, hvordan og hvorfor?* Kraks Fond Byforskning.
- Darmer, P (2015): *Empirisk fænomenologi*. I: Samfundsvidenskabelige analysemetoder. Nygaard, C. Samfundslitteratur.
- DeWalt, K. M. & DeWalt, B. R (2010): *Participant Observation: A Guide of Fieldworkers*. AltaMira Press. 2. edition.
- Ditlevsen, K. M. (2019): *Min kæreste troede, at der var farligt herude - unge drenges oplevelse af livet i en dansk ghetto*. I: Inklusion og eksklusion - En grundbog. Petersen & Hansen. Hans Reitzels Forlag.
- Elias, N & Scotson, J. L (1994): *The established and the outsiders*. SAGE Publications.
- Gilliam, L (2009): *De umulige børn og det ordentlige menneske. Identitet, ballade og muslimske fællesskaber blandt etniske minoritetsbørn*. Aarhus Universitetsforlag.
- Gilliam, L (2018): *Minoritetsdanske drenge i skolen. Modvilje og forskelsbehandling*. Aarhus Universitetsforlag.
- Goffman, E (2020): *Stigma. Om afvigerens sociale identitet*. 2. udg. 6. oplag. Samfundslitteratur 2009.
- Hansen, C. S & Delica, K (2014): *Wacquant*. I: Praktiske Grunde 1-2. Nordisk tidsskrift for kultur og samfundsvidenskab. 8. årgang.

- Hjarnø, L (1998): *“Rødderne” fra Blågårds Plads*. Sydjysk Universitetsforlag.
- Hviid, K (2007): *No-life. Om gadelivsstil, territorialitet og maskulinitet i et forstadskevarter*. Aalborg Universitet.
- Jenkins, R (2009): *Social identitet*. Forfatterne og Academica. Udg. 1. 2. Oplag.
- Jensen et al. (2019): *Kriminalitet og etniske minoriteter del II: En kortlægning af årsagsforklaringer*. Aalborg Universitet.
- Jensen, S. Q (2007): *Fremmed, farlig og fræk. Unge mænd og etnisk/racial andenbed - mellem modstand og stilisering*. Aalborg Universitet.
- Jensen, S. Q (2009): *Er det noget med bander? Om modstand, andenbed og positioner i et sociologisk feltarbejde*. Dansk Sociologi. Nr. 1/20. Årg. 2009.
- Jensen, S. Q (2002): *De vilde unge i Aalborg Øst*. Aalborg Universitetsforlag.
- Jensen, S. Q & Christensen, A (2012): *Territorial stigmatization and local belonging. A study of the Danish neighbourhood Aalborg East*. City. Vol. 16. Nos. 1-2. Routledge.
- Juul, S (2012): *Fænomenologi. I: Samfundsvidenskabernes videnskabsteori*. Juul, S & Pedersen, K. B. Hans Reitzels Forlag.
- Kalkan, H. (2018): *Shababs. Gadekultur; gadens økonomi og respekt - på Nørrebro*. Københavns Universitet.
- Kate, C (2018): *Youth, Temporality and Territorial Stigma: Finding Good in Camden New Jersey*. Antipode Vol. 50 No. 5. 1224–1243.
- Kirkness, P. 2014: *The Cite □ s Strike Back: Restive Responses to Territorial Taint in the French Banlieues*. Environment & Planning A 46: 1281–1296.
- Khawaja, I. M (2010): *To belong everywhere nowhere - fortællinger om muslimskebed, fællesgørelse og belonging*. Ph.d.-afhandling. Roskilde Universitet.
- Klinker, S & Bilde, M. H (2009): *Gadens koder i A-town. Status og respekt blandt etniske minoritetsfyre*. Dansk Sociologi. Nr. 4. 20. Årg.
- Koefoed, L & Simonsen, K (2010): *“Den fremmede”, byen og nationen - om livet som etnisk minoritet*. Roskilde Universitetsforlag.
- Kvale, S & Brinkmann, S (2009): *Interview. Introduktion til et håndværk*. Hans Reitzels Forlag.
- Larsen & Andersen (2011): *De opdeltte byer. I: Byplan*. Nr. 3. September. 63. årgang.
- Larsen, T. S & Delica, K. N (2019): *The production of territorial stigmatization. A conceptual cartography*. City. Vol. 23. Nos. 4-5, 540-563.
- Mørck, Y (1998): *Bindestregsdanskere. Fortællinger om køn, generation og etnicitet*. Forlaget Sociologi. Frederiksberg.
- Mørck, Y (1999): *Faktisk er Blågårds Plads utrolig smuk - hårde drenge på Nørrebro. I: Social Kritik*. udg. 65/66. S. 44-58.
- Pedersen, H. D (2018): *Touched by place. Identity construction, place attachment and place attractiveness from a life course perspective in the context of migration*. PhD. Aarhus Universitet.

- Prieur, A (2002): *At sætte sig i en andens sted. En diskussion af nærhed, distance og feltarbejde*. I: Liv, fortælling og tekst - strejftog i kvalitativ sociologi. Jacobsen et al. Aalborg Universitetsforlag.
- Regeringen (2018): *Regeringens strategi mod parallelsamfund - ingen ghettoer i 2030*.
<https://www.regeringen.dk/publikationer-og-aftaletekster/%C3%A9t-danmark-uden-parallelsamfund/> (Besøgt d. 28.03.2020)
- Relph, E (1976): *Place and Placelessness*. SAGE publications.
- Rosten, M. G (2017): *Territoriell stigmatisering og gutter som «leker getto» i Groruddalen*. Norsk Sosiologisk tidsskrift. Årgang 1. Nr. 1. 53-70. Universitetsforlaget.
- Sandberg, S (2005): *Stereotypens dilemma. Iscenesetelser av etnisitet på «gata»*. Tidsskrift For Ungdomsforskning. 5 (2). 27-46.
- SBi (2010): *Om at bo sammen i et multietnisk boligområde*. Statens byggeforskningsinstitut. Aalborg Universitet.
- Sernhede, O (2007): *Forstadens 'truende' unge mænd*. I: Social kritik, nr. 108, Selskabet til fremme af social debat, Kbh K.
- Sernhede, O (2011): *School, Youth Culture and Territorial Stigmatization in Swedish Metropolitan Districts*. SAGE Publications. 19 (2). 159-180.
- Simonsen, K (2010): *Rumlig praksis. Konstitutionen mellem materialitet og repræsentation. Slagmark*. Tidsskrift for idéhistorie. Nr. 57.
- Soei, A (2011): *Vrede unge mænd. Optøjer og kampen for anerkendelse i et nyt Danmark*. Tiderne Skifter.
- Statsministeriet (2018): *Statsminister Lars Løkke Rasmussens nytårstale 1. januar 2018*.
http://www.stm.dk/_p_14610.html (Besøgt d. 28.03.2020)
- Staunæs, D (2004): *Køn, etnicitet og skoleliv*. Samfundslitteratur.
- Tanggaard, L & Brinkmann, S (2010): *Introduktion*. I: Kvalitative metoder. Hans Reitzels Forlag.
- Tanggaard, L & Brinkmann, S (2010): *Interviewet: Samtalen som forskningsmetode*. I: Kvalitative metoder. Hans Reitzels Forlag.
- Van der Burgt, D. (2016): *How children place themselves and others in locale space*. Geografiska Annaler. Series B. Human Geography, 90-3, 257-269.
- Wacquant, L (2007): *Territorial stigmatization in the age of advanced marginality*. Thesis eleven. Nr. 91. 66-77. SAGE Publications.
- Wacquant, L (2013): *Byens Udstødte. En komparativ sociologi om avanceret marginalisering*. 1 udgave. Nyt fra samfundsvidenskaberne. København
- Watering, S. A. I. (2017): *Stigmatization and the social construction of a normal identity in the Parisian banlieues*. Geoforum. Holland.